

ג) אל-יתנו למות רגלה אל-ינום שמך:

מצודת דוד: אל יתן למות. אבל אחד יאמר לחברו דרך נחמה הנה עזרה טובה היא כי לא יתן רגלה לנטיה ומעידה ולא ינום שומרך ר"ל לא יסיר השגחתו מך:

מצודת ציון: למות. מלשון נטיה ומעידה: ינום. מלשון תנומה והוא שינה מועטת וקלת:

ابן עזרא: אל – כמו לא וככה דרך נתינה אל מות בסודם אל תבא נפשי המשורר יאמר لنفسו, או לבני הגלות אם העוזר מהשם לבודו לא תפחד, כי לא יתן למות רגליך ברכות העיר, או על החומה. ואל ינום שומרך – כי כל עיר שהיא במצב, יש לה שומרין החומות בלילה.

ח"ק: אל, יموت. אומר אחד לחברו דרך נחמה טוב הוא ששמת בטחונך בה, יתברך שייה בעוזר כי כן יעשה ואע"פ שהאריך הגלות לא יתן למות רגליך: אל ינום שומרך. כי בהיות הgalות דומה לישן:

הגה לא-ינום ולא יישן שומר ישראלי:

מצודת דוד: הנה לא ינום. כי הנה מעולם אינו מסיר השגתו: אבל עזרא: הנה, שומר ישראל – הוא יעקב אבינו: שמרתיך בכל אשר תלך, והוא היה ישן.

ח"ק: ינום. התנומה פחותה מן השינה, וכל שכן שלא ישן כי הוא שומר ישראל בכל עת אפילו בגלות שומר אותו שלא יעשה עמו כליה בגויים, כי לא ישן אפילו בעת שנחתיינו הוא שומרנו:

יהוה שמך יהוה צלך עלייך ימינה:

מצודת דוד: ה' צלך. כמו הצל מגין מחום השימוש כן יגן על ימינך לעשות בה חיל:

ابן עזרא: ה' שומרך – מהצער ומכל חולי כי הוא צלך על יד ימינך. והזכיר טעם הצל יומם. בשני ממי"ם, يوم בלי לילה וידוע כי המשמש תזיק ברוב החום שלה והלבנה בלילה תוסיפ להה מולדת תחלואים, וזה הדבר ברור ומנוסה.

ח"ק: ה'. הוא צילך. והוא על יד ימינך, לעוזר בכל מעשיך:

יומם הושמש לא-יבטה וירח בלילה:

מצודת דוד: יומם. ביום לא יזיק לך חום השימוש ובלילה לא יזיק לך לחות הירח המביא תחלואים:

קכא, ה – ה' שמרך ה' צלך על יד ימיןך

הבעש"ט

קמה

הבעש"ט هي מוכיחה תמיד את העולם בזיה הפסוק ה' צלך, דהיינו כמו שהצל
עושה מה שהאדם עושה כך הבורא ב"ה כביבול עושה מה שהאדם
עושה¹.

כתר שם טוב הוספות סימן ס²

(1) לקו"ש תצא (תשל"א) [ח"ט ע' 148] העירה 44 מקדושת לוי פ' נשא ועוד. וראאה לקו"א קטע קצר. או"ת ע' קיב. ובהוספות שם ע' 16. היום יומן ע' נג. לקו"ש ח"ב ע' 421.

(2) קה"ת, תשפ"א – פה, ב (קה"ת, תשמ"ז – פה, א).

הרבי המגיד

קמט

ה' צילך על יד ימיןך. כי הצל בא ברוב אור השם. ואם אין השם זורחת ליכא
צל כן מלחמת רוב בהירות התענוג בא אור מكيف ולפי התעוורנות לחתא כן
התעוורנות לעילא והוי כמו הצל כי הצל מתגעגע כמו תנוועות האדם וכל
התעוורנות דלעילא על ידי אהבה לבנים והוא על יד ימיןך והוא על דרך אברהם
אהובי.

אור תורה סי' רסד

כ"ק אדמור"ר הזקן

קנ

והנה בחיי הרצוא של הנשמה הוא בחיי מס"ג בק"ש. והיינו מסירת הרצון כי
נפש הוא הרצון כמ"ש אין נפשי אל העם הזה כו'. דהיינו שיעיקר רצונו כי
המלובש בהבלי עולם. ולהיות לו רק רצון אי לאביו שבשמים. וכמ"ש מי לי
בשמים ועمر לא חפצתי בארץ. שאין לו חפץ ורצון אחר כלל. והיינו בשומו לליבו
שאיין עוד מלבדו והכל בטל אליו ית'. וכל הדברים שבעה"ז הנפרדים ליש ודבר
בפ"ע הוא רק לפि שנפלו בשבה"כ. וכמ"ש לי הכסף ולוי הזהב נאם ה' שהכסף
והזהב הגשמיים הם נתגשמו בירידתם מטה בהשתלשות רבות ועצומות.
אבל במקורות מעלה הם לי ובטלים אליו לפि שרשם הוא מבחי' נאם ודבר ה'.

וכל מה שיעמיך בזה ויוותר מזה לבבו יבין שלא לננות ולא לימשך בלתי לה' בלבד. ויהיה רצונו רק אליו ית' לדבקה בו עד מיצוי הנפש. ואחר שהיהה כר ברצוא יהיה כר בשוב להיות והיו הדברים האלה אשר אני מצור היום על לבבך ודברת בהם בשותך בביטחון ובלבתך בדרך כו' כי אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד. פ"י מאחר שהוא קדוש כו'. אין לו שייכות להיות שורה ומتابש בעולם אלא ע"י ד"א של הלכה שע"ז נעשה דירתו ממש בתחוםים שהוא חכמתו ורצונו כו' וזה כל האדם להיות רץ לבך ושוב לאחד כו' כי בע"כ אתה חי כו'. ובזה תהיה כל הנשמה תהיל יה כי ע"י אתعدل"ת אתעדל"ע. שע"י בח"י רצוא שבבודת האדם כך הוא למעלה בח"י הסתקות וצצום או"ס ב"ה. וע"י בח"י שוב כך הוא בח"י המשכת או"ס ב"ה בהשתלשות המדרגות למטה כדי להאר התgalות התענוג של הנשמות להתענג על ה'. וזהו ה' צלך צל שאנו פונה אחרי האדם. כך הוא ית' כביכול צל שילך. והיינו על יד ימיןך דהינו ע"י אהבה במס"ג בבח"י רצוא כנ"ל.

תו"א מקץ לו, ב

קנא

וזהו ה' צלך צל שאנו פונה אחרי האדם כך הוא ית' כביכול צל שלך עד שע"ז שהאדם מסלק רצונו מהרע מעורר כו' למעלה ממש. ובמה שמשים רצונו וחפכו בועשה טוב גורם למעלה גילוי פנימית רצון העליון בע"ס דקדושה כו'. וענין עקירת הרצון הינו מ"ש בא אחיך במרמה פ"י שלא יהיה האחו והדבוקות בענייני עוה"ז אכילה ושתיה בהתקשרות אמיתית כ"א במרמה ע"ד מארז"ל כאילו כפאו כו' שיהיה זה ירידת אצלו אלא שמכוין רק בכדי לברר בירורים והיינו שאוכל בכדי שיתפלל בכח האכילה כו'. (וכמ"ש בש"ע א"ח ס"י רל"א):

לקו"ת בלאק נד, ג

קנב

וזהו שארז"ל כל הקורא ושותה הקב"ה קורא ושותה כנגדו דייקא ע"ד ה' צלך שהוא בח"י צל ומקיף מה שאין יכול להיות מלבש בכלים כו'. ועם"ש ע"פ ביום השמע"ץ בפי' ואשים דברי בפי' ובצל ידי כסיתך.

לקו"ת ראה כב, א

קנג

וזהו ה' צלך על יד ימיןך בבח"י צל ומקיף והוא למעלה מעלה מעל יד ימיןך פ"י יד ימיןך הינו אהבה הטבעית שבאדם ואהבה העליון שורה על אהבה הטבעית זו בבח"י מקיף שאינה יכולה להתלבש בבחינת אהבה טبيعית זו של האדם

שאין אהבה הטבעית יכולה להגבילה. אך מ"מ פעולה המקיים ליתן כח ועוז באהבה טבעית שבנפש האדם (ועם"ש מזה בד"ה ביום השמיני שליח) שיהיה אתערותא דלעילא תלוי באתערותא דلتתא בכל השנה.

לקו"ת דרושים לשם"ע פד, ב

קנד

וע"י בחינת תשובה עילאה זו שמעומקא דלבא מתגללה בסוכות בחינת וימינו תחבקני שימין עליוון הוא בחינת אהבה רבה שלמעלה מן הטעם ודעת מתגללה למטה בגילוי הלב שלא יהיה בבח"י נפרד ח"ז מנו ית' וזהו תחבקני כמשל המחבר את חברו שלא יLER ממו והיינו ע"י הסוכה בחינת צל שהוא בחינת ה' צלך וגוי (ועם"ש בד"ה האזינו השמים בפי' וסוכה תהיה לצל יומם כו') וע"י גענוני הלולב כי ד' מיניהם שבולוב הם רומנים בשם הויה ומגענים ומביאים לב שכל הבאה הוא לב כדי להיות מאיר ומתגללה בלבו של אדם.

לקו"ת דרושים לשם"ע פג, א

קנה

וכל הארץ בישראל. פי' בתוך ישראל ובפנימיותם כו' כנ"ל. כי מי שהוא בבח"י מקיים מלמעלה נקרא בחינת צל ולא אורה נגילת וכדכתיב ה' צלך על יד ימינו יומם המשמש לא יככה כו'. שהצל שהוא בח"י מקיים הוא שמירה מהחיצונים כו' אלא לפि שכל גופים סבבוני כו' לפיכך טוב יותר לחסותו בה' כו' שבבחינה זו יותר טוב המקיים כו' ובבחינה אחרת יותר טוב בחינת אדם כנ"ל:

לקו"ת דרושים לשם"ע צא, א

קנו

וכמ"ש ה' צלך בח"י צל ולא אורה נגילת וענין הצל הוא עד"מ כמו צלו של אדם שכל תמנתו נראית בצלו אלא שמראה הצל הוא בח"י חשך כדכיבור ה' צלך בח"י צל שלך שבאתערותא דلتתא אתערותא דלעילא אלא שבאתערותא דלעילא הוא בח"י צל וחושך וכמ"ש ישת חושך סתרו דהינו שאינו מושג ונראה לעיני השכל של הנבראים רק כמו עד"מ שעשו עלי המליך בעצמותו כו' וכמ"ש במ"א. וזהו על יד ימינו פי' שע"י בח"י ימינו דהינו בח"י אהבה כו' ואתעדלאת לדבקה בו ית' ע"ז איתי רוח ואמשיך רוח להיות הקב"ה מניח תפילין כו' ויושב ושונה כו' וכן כל הרמ"ח מצות הם אברים המשוכות והארת אור א"ס בה' בהסדר כו':

לקו"ת שה"ש יב, ב

קנץ

וזהו בחיי או"מ דסכר דסוכה שהוא בחיי שומר לשמור כל בחיי או"פ הבא בגילוי אורות וכלים באב"ע שלא יחשך אולם גם בירידתם למטה מטה ולא כ아버יהם איש החסד שיצא ממן ישמעאל מותרות החסד וכן יצחק יצא ממן קליפת עשו מותרות הגבורות כו' אך מצד או"מ דסכר הררי כתיב ה' צלך על יד ימיןך פיי לשמר כל בחיי קו הימין דחסד שלא יומשך לחיזונים כמו לשמעאל ועד"ז כל ז' המקיפים שבז' ימי הסכות.

סידור עם דא"ח רטה ג

קנח

הענין מבואר עפ"י מאמר הכתוב ה' צלך על יד ימיןך כינה לשם הו"ה ית' בשם צל ע"ד מהא"כ וישת חושך סתרו שהש"י מכונה בש' חושך ע"ד לית מהשבה תפיסא כי כ"א ע"י התלבשותו בדברים גשמיים העוה"ז וכמאה"כ מגלה עמוקות מיני חושך ויוציא לאור תלומות ולכך כינה בכאן לשם הו"ה בשם צל עד"מ האדם עומד נגד אור המשמש נעשה ממנו צל וכל תנוועתיו שהוא עושה הכל נעשה בצל ממש כר הענין ממש אצל האדם לפי מעשייו כר הוא נרשם בו ית' וזהו ה' צלך על יד ימיןך פיי כל פינותו שהוא פונה דרך ימיון הוא ד"ת תורהינו הקדושה ומה הוא רחום וכו' כאמור כל מה שהוא קורא ושונה הקב"ה יושב וקורא ושונה בוגדו והוא פלאי כי בודאי הקב"ה הוא לעלה מן התורה מקריא ומשנה אבל באמת אתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם ממש בלי שום שינוי ח"ו ואני ה' לא שניתי ולא בראש עולם כ"א ברצוינו שהוא לעלה מהשכל ע"ד ותהי לרצון תמיד עובdot ישראלי עמר שמקבל נחת מעבודת ישראל ויכירו כח אלהותו למהוי אחד באחד פיי שיבטל רצונו מפני רצונו ולא יהיו להם שום רצון בלאudo כאשר הוא ית' אין לו רצון אחר כ"א ישראל עלו במחשבה לעשות חסד ח"ס דלית לי' مجرמי' כלום ובשבילים נבראו כל העולמות וכל הברואים כן לא יהיה להם שום רצון בلتני רק להכלל באור פניו ית' והוא כשהולך דרך ימיון איז נכלל בכל פעולותיו בבח"י או"ר פניו כמאה"כ ישא ה' פניו אליך שהחיות של כל ישראל הוא בחיי או"ר פניו משא"כ החיים שמchia אזה"ע כמ"ש אתה מחי' את כולם וכמ"ש כולם בחכמה עשית הוא בבח"י אחרים פיי כמו"ן דשדי בתר חփוי לשונאו מלחמת רב טוב המליך שימלאם משאלות לבם kao"א אף אם הוא שונאו כמ"ש ואת עשיו שנאתי אבל מגודל מدت טובו להטיב כל הוא נותן ומשפיע להם חיות אבל לא מבח"י או"ר פניו כ"א מבח"י אחרים נקראו כנ"י פיי כללות נשמות ישראל בשם אהוטי רעניית תמתה בחיי אהבה

מסורת שיש לנו אליו ית' להכלל באורו למהוי אחד באחד ממש שיש לכל איש ישראל ביטול רצון לרצונו ית' וזה רעתי לשון רעותא דלבא תמתי תומיי בלי שום מום ע"י ריב זרות ח"ז אבל בכדי לכלול באור פניו ית' צריך להיות תחלה سور מרע כי הוא ית' טהור עינים מראות ברע והבית בעמל לא יוכל ואיך ישא פניו אלינו בח' או רפינו וא"כ מה בעצם מה יתרון בכל عملו שיימול בתורה ועובדיה שיש לכל איש ישראל אם לא יהיה سور מרע אינו כלל בעבודתו ותורתו כ"א בבח' אחוריים ולכל צורך צריך להיות מתחלה سور מרע אף מאיסורי ד"ס ואצל דאוריתא שהוא תורה שבכתב תורה שביע"פ כ"א אפי' באיסור ד"ס כי חמורים ד"ס יותר מדברי תורה שככל העובר על דברי סופרים אפילו על איסור קל שבדבריהם חייב מיתה והענין הוא כי חכמים עשו סיג שלא לעבור על דברי תורה ויישרל עלו במחשבה שהוא חכמה עילאה מוח העליון ונמצא כל המקימים ד"ת יש לו חיים מהחכמה תה' כו' אבל העובר על ד"ת אין לו חיים ע"ד ימותו ולא בחכמה והתורה הוא למטה במדרגה מהם ע"ד האמור בזוזה'ק אוריתא מהחכמה נפקת וד"ל ואם הוא سور מרע איזו הוא יכול ליכל בرم"ח מ"ע הם המשכות אלחות כמו בטלית של ציצית שמתעטף בו הוא ממשיך אלהות עליון מבחי' סוכ"ע וכן בהשאר יכול ליכל באחד ואיתא בזוזה'ק אחד א"ח דלית פ"י א"ח שנכל לברצנו ית' ע"ד אחוטי תמיי תאומות כי הוא ממש כמו תאומים תפירות ומה שנעשה באחד הוא מרגיש ומ��פועל השני ממש כמוו כמ"ש ה' ציל' וכ"ו ואהבתו ית' הוא רק חסד ח"ס דלית לי' מגשמי' כלום כי הוא אינו צריך אלינו ואנחנו צריכים אליו ית' כי בלתי חיותו לא הי' לנו שום הו"ה ולא הינו עובדים אותו ונמצא הנ"ר שמקבל מעבודתינו הוא רק רצונו הפשט שהוא מעלה מהascal כמו אמר ותהי לרצון תמיד עבודת כו'.

מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה והמועדים ח"א ע' שמה

קנט

הענין הוא דנה כתיב ה' ציל' על יד ימינך צ"ל למה קורא להשם בשם צ"ל כמשל הצל של אדם התחthon בכל תנועה שיעשה בידו ורגלו כן יהיו התנועה בצל ידו ורגלו מלאי וממילא כו' ובמה שմבוואר למעלה בעניין לאו דעתך לך ידיעא כו' יובן مثل זה בהיות כ"א היו המדות והשכל דאצ'י הכרחים ידועים כמו באדם המוגבל מطبع הטוב להטיב וכדומה כו' הרי הי' אז בהעלאת מ"נ לעורר רחמים העליוני' וכדומה לא בדרך רמייה כדוגמת הצל עם היד כו' אלא מצד ההתפעלות ובאמת כמו שיתפעל איש הרחמן בטבעו כו' אבל מצד האורות העצמיות היא למעלה אף' מבחי' ההתלבשות וכ"ש מההתפעלות וכדומה וכן' א"כ בהעלאי' מ"נ מלמטה הוא רק בדרך רמייה כמשל המנייע בידו כך נעשה הצל כו' כן עד"מ ה' ציל' כו' שהאד' התחthon בעשותו חסר גשמי מעורר למעלה

אור חסד דאצ'י אינו מעורר אלא כדוגמת הרミזה בלבד כי להיות כי אין ערך כלל בין הכלים והלבושים להאורות שיהי התפערות בבחוי התפעלות ודיל.

מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"ב ע' שעו

קס

בעניין מי שתורתו אומנתו יש ב' מדריגות הא' מה שהקב"ה יושב ושותה כנגדו ופי' כנגדו דוקא ולא מתלבש בדבר זה בבחוי או"פ אלא כנגדו מרחוק כי' וכמ"ש ה' צלך כי' ויש שמתלבש בדבר בבחוי או"פ ממש וכענין מארז"ל אין העולם מתקיים אלא בהבל של תינוקות שב"ר ואיל אבוי לרבא דרי' ודירךמאי אל אינו דומה הבל שיש בו חטא כי' משמע דבתוור הבל הוא מתלבש וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפרק בתוך פיך ממש כי' ודיל.

מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א ע' ק מג

קסא

כתיב ישmach ה' במשיו שבבחוי השמחה הוא עניין התגלות העליון והוא הום המקיים דסוכות (כמ"ש למללה בעניין שנשבעת לאבותינו" מימי קד"ם כנ"ל) דכתיב בהם ה' צלך על יד ימיןך פי' ימיןך הוא החסד והאהבה הטבעית המושרשת בלב כנ"י וה' צלך הינו שהאהבה העליונה מאור חסד העליון בבחוי עונג העליון חופץ ומיצל על אהבה דכנ"י בבחוי מקיף עד"מ צל הסלע הגבוה שחופף ומיצל על אהבה דכנ"י בבחוי מקיף עד"מ צל הסלע הגבוה שחופף ומיצל על האדם ביושבו תחתיו כי' ודיל. וזה ע"ל יד ימיןך ע"ל הוא בחוי מקיף שבחיות החסד עליון דעונג העצמי הוא בזוזי' א"ט ונקי' ימי קדם כנ"ל ע"כ חופף ומיצל על אהבת כנ"י בבחוי מקיף בלבד כי לא תוכל להתלבש בשכל השגותם כלל ולכך נקי' הסכך צלא דמהימנותא וכמ"ש במ"א ודיל.

מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' תשפב

קסב

והענין הוא ידוע בעבודת ה' דהינו כאשר יתפעל אדם בלבבו למסורת נפשו באחד הינו כמ"ש מי לי בשם ועمر לא חפצתי כי' שהוא עניין מסירת כל רצונותיו רק לה' לבדוק כי' וכידו' דהרצון נקי' נפש כמ"ש אין נפשי אל העם זהה וכדומה וה"ז בבחוי רצוא כי' אותו רצון יש בו ג"כ עניין הרצוא כמאמר רץ לבך כי' ואח"כ נמשר בחוי השוב והוא שמשיך על נפשו בחוי' גילוי' אלקوت מז' העולם כי' והוא מ"ש ה' צילך על יד ימיןך כי' פי' כמו הצל הזה שמסובב ומיצל לפני האדם לפיה הנטי' שיטה כי' כמ"כ בחוי המשכה מלמעלה תהוי' כאופן

האהבה והרצואה מלמטה וזהו ה' צילך מלמעלה למטה כפי יד ימינך היינו האהבה מלמטה כו' וד"ל.

מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' קכו

כ"ק אדמו"ר האמצעי

קסג

אך הנה אמר לרואה ע"ז ממ"ש ה' צילך כו' דמה מובן הדוגמא למעלה שהוא כמו צל הנוטה מן דבר מה, שלפי נטיות הדבר כך יטה הצל שלו כו', וזה ה' צילך כו'. ובאור העניין מובן ע"פ הניל בעסק התורה לשמה לשם התורה כו' בהיות שדבר ה' שבתורה הוא היורד מעצמו עצמו א"ס ב"ה וכמ"ש ואשים דברי בפ"ד דברי ממש ואין הדבר של אדם רק כמו כלי להכיל דבר ה' כנביא שדבר ה' מדובר בו כו' וכמושית בסמוך בעניין השמע לאזניך כו'. וא"כ אין זה בא ע"י התעוררות רוח האדם בנפשו כמשל אידים העולמים כו' באמצעות תשוי' כו' כי מלאיו יורד אור דבר ה' בפי הקורא ושונה ההלכות הגם שם בדברים גשמי' כו' כי הוא ית' קדוש ומוכدل בערך מכל השתלשות ורוחניות וגוףיות שוין ממש ע"כ יכול להתלבש בדבר האדם הגשמי ובעניינים גשמיים כשמדבר בדבר הלכה זהה בא מעצמו רק כשמתחילה האדם לקרות ולשנות דבר ה', וכו' ואמנם מפני שא"ס שבדבר ה' בהלכות הוא בהullen ולא בגלוי כמ"ש הנסתירות לה' כו' רק שהנסתירות שבسدכ"ס מלובש בהלכות הנגלוות לנו כו' דאורית' סתים וגליא ובחי' סתים מלובש בגליא כידע ע"כ בדברו דבר ה' זו ההלכה אז ה' יושב ושונה כנגדו היינו שה' בעצמו הוא מדבר בדבר זה עצמו שהאדם הוא רק הכליל לדבר זה כנו"ל, וע"כ נקי' כך לפי צל כמ"ש ה' צילך עד"מ הצל אשר נראה נוטה לפि תנועת האדם באבריו כו' כך לפי אופן דבר ההלכה שאדם מדבר ה' שונה אותו דבר עצמו כנגדו דוקא כצל הנראה נוטה לפি תנועת ונטיית האדם, כך עניין מה ששונה כנגדו הוא כנטית הצל שהוא בבח"י מקיים על נשמת האדם בדברו דבר ההלכה והינו ע"י חי' מזלא צלים נשמת האדם דאי"ג דאי"ה לא חי' מזליה חי' כו' שהוא בח"י הצל דנשמה ושם מאיר דבר ה' עצמו ששונה כנגדו כו' וזהו ה' צילך וד"ל.

עטרת ראש מד, ב

קסד

קסו הרים צלה פ"י לאחר שקיבלו התו' והמצות נתכסו גם ההרים הן האבות מן בח"י הצל המגין עליהם שهما בח"י מקיפים עליוונים שע"י מעשה המצאות כמ"ש ה' צילך על יד ימינך כו' והוא צל של בח"י חזוך העליון כמ"ש ישת חושך סתרו והוא בח"י כתר עליון שאינו מושג כלל וכלל ונקי' אדון הנפלאות כנו"ל.

תורת חיים ויחי צד, א

קסה

ארז"ל כל היושב ושותה וקורא הקב"ה יושב ושותה וקורא כנגדו שנה' ה' צלך כו', ובאמת משמע פשוטו שכל מי שקורא יהיו מי שייה' גם פחות הערך בקטנות המדרגהצע"ה וקטן שקורא דבר ה' כמו בתורה ושותה ה' יושב ושותה כנגדו ממש לפי מה שהוא באותו מדריגת בשרש נשמו משם ימשיך הקראיה אליו שייה' ה' יושב וקורא כנגדו.

תורת חיים יתרו שפוד, ב

קסו

ובצל ידי כסיתיך זהו שנעשה בחי' אורות המקיפים העליונים שנמשך ממkippi' העצמי' שבתורה שנקי' צל ידי ממש, וכמ"ש ה' צלך כו' שע"ז אמר דכל היושב ושותה הקב"ה יושב וקורא ושותה כנגדו אצל הנוטה לפיאופן הדבר שעומד כנגדו, אך בקריאת אותיות התו' נוטה בחי' צל הו' מלמעלה ע"ז והוא מ"ש ה' צלך שהזו מה ששותה כנגדו ממש לפי שקורא בשמותיו הע' מש שהוא בחי' אותיות דתו"ק וכנ"ל, וכמ"ש אשר יקרהו באמת דתורה דוקא לפי שבה שורה מבחי' או ר Amitiy מהו"ע ית' בבחי' פנימי' ועצמי' שלו ועכ' נקי' [צל] הו' ממש כמ"ש ה' צלך וכן צל ידי וד"ל.

תורת חיים תקומה תקומה, ב

קסז

כמ"ש ה' צילך על יד ימינך, פי' כמו הצל שנותה ומיצל על האדם מלמעלה לפיא הנטוי' שהוא נוטה כו' אך הוא בחי' גilioi אלקות שנמשך על נפש האדם מלמעלה יהיו' כמו צל זה כפי אופן הנטוי' של אדם מלמטה מלמעלה דהינו כפי התעוורו' האהבה ורצוֹן הנ"ל מנוקדות לבו, וזהו על יד ימינך דוקא הינו לפי או ר האהבה שבבחי' ימינך כן יהיו' אופן נטוי' הצל אלקי' על נפשו וד"ל.

מאמרי אדמור' האמצני בראשית ע' שלט

קסח

וכמ"ש ה' צילך על יד ימינך פי' יד ימינך דוקא כדיוע דבחי' החסד והאה' הוא בבחי' ימין דוקא והוא החסד והאה' העצמי' וטבאי' המוסתרת בכל כבנ'י מצד שרשם הראשון בימי קדם הנ"ל שמחמת זה יש ביכולתם למס'ג עקה"ש ולקיים התו"מ בכל לו"ג ולעשות תשור' שלימה כו', אך להיות שנשי' היו מצומצמים בכל גושם הגשמי ע"כ מאיר על אה"ר שליהם מבחי' אה"ר העצמי' שנמשך מהעלם

עונג העליון העצמי הנ"ל בדרך מكيف וצל שחופף ומציל על האדם דכני" בבח"י מكيف עד"מ הצל שמצויל על האדם וועלימו ביושבי' תחתיו, וזהו ה' צילך ע"י ימינו על מלמעלה שהוא בח"י מكيف בהיות שבחי' חסד ואה"ר העצמי' דעונג העצמי' הנ"ל הוא בפנימי' דאו"ס ממש שנקל' ימי קדם באה האור בבח"י מكيف שחופף ומיציל על ימין דאה' דכני" כי לא יכול לבוא בגilio' בא"כ בכל השגותם כלל להיות שרשו בעונג העצמי שאינו בבח"י ירידה והמשכה כלל, וזהו שהסקר נק' צלא דמהימנותא שזהו ה' צילך והוא עניין השמחה דמקיפי' דבינה שלמעל' מז' ההשגה משא"כ שמחה דכל השנה הוא בהשגה והתבוננות דוקא כמו ישmach ישראל בעושיו.

מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ד ע' אישלה

קسط

ועניין החופ"ה הוא להיות לצל ולמחסה והיינו שנתלבשו בח"י שעשויהם העצמיים בבח"י מكيف בבח"י צל דחוופה כמשל הצל שגמ שחולף ועובד בתנועה כפי תנועת האדם שממנו הצל מ"מ אין בצל זה ממש רק הוראת דבר מה אבל אינו בבח"י מהות דבר מה כלל מפני שאיןו רק כמו דמיון למהות הדבר שמןנו הצל כו', אך כתיב ה' צילך כו' שהוא בח"י צ"ל דחוופ"ה על להיות שבחי' העצמות ממש א"א לבא לגilio' כ"א אחרי בח"י צמצום והעלם דוקא שנקרא חוש"ך כמ"ש יש"ת חוש"ך סתריו וכתיב מגלה עמוקות מניחושך ואמנם אין זה רק בבח"י צל בלבד עד"מ דבר המסתיר כמו החופה וככה"ג שעושה צל בלבד כו' וד"ל.

מאמרי אדמו"ר האמצעי דרשו' חתונה ח"א ע' נז

כ"ק אדמו"ר הצע

קע

אך לפ"י הירושלמי ובצל ידי כסיתיך קאי על גמ"ח כי כן פ"י צל ידי הוא חסド דרוועא ימינה וכון פ"י בד"ה במדבר סיני באוהל מועד פ"ב שזהו"ע אויהל מועד שהמשכת או"ס להיות בח"י מועד ונודעתו לך שמה אותיות ונודעתו הוא ע"י המצאות ימינו מ"ש ובצל ידי כסיתיך בח"י צל ולא אורה נגלית והיינו בפנימיות הנמשך אחר המקיף, ובנפש י"ל שזהו שמחה של מצוה כי השמחה איינו אלא ע"י שנמשך בהשגה בפנימיות שמזוה נמשך השמחה וע"ש בהביאור במדבר סיני באוה"מ פ"ה כי אלה תולדות יעקב יוסף כמ"ש בזח"ב פקדוי דרמ"ב ע"א, וזהו ואשים שכרי בפייך בח"י יעקב בריך התיכון ומזה נמשך ובצל ידי כסיתיך.

ואח"כ ההמשכה בפנימי זהו לנטווע שמים וליסוד ארץ . וכ"כ בד"ה ביום השmini שלח פ"א ג"כ מעניין צל וז"ל ולכון נק' בח"י צל כמו שהצל הוא מגן להיות מהסה ומסתיר מהחומר המשמש ומזרם וממטר כך הנה אהבה זו שambahי פנימיות נקודת הלב אף שהיא מסתתרת ומתעלמת כו' וע"ש שהמשכה זו מבח"י ישת חשק סתרו. ופי' ה' צלך על יד ימיןך הינו מה שה' צלך זהו על ידי ימיןך שהוא גAMILת חסדים כנ"ל.

אוּהָת ויצא רטו, א. דברים ע' לא

קעא

וזהו ה' צלך צל שהוא פונה אחורי האדם. כך הוא ית' כביבול צל שלך. והיינו על יד ימיןך דהינו ע"י אהבה במס'ג בבח"י רצוא כנ"ל [עד"ה צaina וראינה שבשה"ש Shaw ידיכם שמע בשכמלו]. וא"כ יד ימיןך שמע. ג' השמות גימט' יד. וזהו יד ימיןך. ימין מקרבת. אורך ימים בימינה פירש"י שבת ס"ג א' שמחפשין טעמייהן בדקוק כימין המيونת למלאה כמ"ב בעניין ק"ש לכויין היטב. ורבעה מימינך. עניין כתר המيونן].

אוּהָת חנוכה שטן, א

קעב

יל' פ"י קראתי בשם שקורא וממשיך מאור המקיף בח"י כל טוביו שיאיר לתוכו בח"י השם כ' וכענין מ"ש בפי' ישראל מקדי שמקדיים מבח"י אתה קדוש בבח"י שמקדוש בת"א פ' וייחי בד"ה אוסרי לגפן, עמ"ש בד"ה כה תברכו פ"י ויקרא האדם שמות ועמ"ש בד"ה ויקרא אל משה, והיינו ודאי ע"י שמתה לעלה היה בצלאל בצל אל הינו ע"ד המדרש הנ"ל בעניין אשר יקרא בשם כו' חנון ורחום כו' שזהו צל אל ממש, וע"ז נ麝ך מלמעלה ג' בח"י ה' צלך כמ"ש בתו"א פ' מכיון בד"ה רני ושמחי בת.

אוּהָת תשא ע' איתתקמט

קעג

ויל' מדבר וישוב הון רצוא ושוב, ולע"ל הינו בין גילוי פנימי תורה וגם אז יחי' סוכה ומكيف מבח"י עליונה יותר כו' וברצוא יש סוכה ומكيف היא בח"י תعلומות לב כנזכר בד"ה ביום השmini שלח וכן בבח"י השוב ודאי יש מكيف ה' צלך ואשים דברי בפרק ובצל ידי כסיתיך ובמ"ש ללחנה סוכות הוא מكيف וא"כ אמא כל האזורה ישראלי דוקא ישבו בסוכות וכמ"ש ברבות סדר בא פט"ו קל"ב ג' סוכה לכם שנאמר כל האזורה וגוי' והלא המקיף עליון סוכ"ע מكيف לכל הארבע

ועלמות בשווה, ו"יל כמ"ש בד"ה יביאו לבוש מל' ה הפרש בין לבוש מל' לכת ר מל' שבחי' כת ר מל' זהו מה שנמשך מהעלם דסוכ"ע להאריך בבחיה' כת ר ועטרה ע"י המצות כו' וזהו מאיר בבחיה' מكيف הקרוב יותר ועוזן בעטרה שעטרה לו אמו דוקא, ולכון סוכה לכם, וכמ"ש מזה ע"פ וסוכה תהיה' לצל יום ע"ש, והוא עניין ה' צלך ממש וננק' אור מكيف שהמكيف הוא אויר וחיות, כמו הצל שמנינו מן הרוב, בצלו חמדתי וישבתתי, משא"כ החיצונים אין להם כלל בחיה' מكيف הניל' כמאז"ל בבואה דבבואה לית להו, והמكيف שמאיר לכל הד' עלמות ה"ע להחיותם מאיין ליש דרך העלם והסתור ואין זה נק' צל ולא אור מكيف כ"א ישת חסר סתרו חזש והעלם אצל הנבראים, והמكيف מסמא עניין החיצונים ולכון רק אחריהם אל המكيف.

אווה"ת אמר ע' קענו

קעד

הנה עניין סוכה הוא ע"ד ה' צלך על יד ימינך, והנה יד יש בו יעד פרקין ואפ"ל ע"י יעד סעודות הניל' ממשיכים יד ימינך, כי המזון בא מbeh' ימין וחסיד כמאמר הוזן כו' בטובו בחן ובחד כו' וע"ז נ麝ר ה' צלך על יד ימינך, וכן בשבעת ימי המלואים נאמר כי שבעת ימים ימלא את ידכם הינו ג"כ בבחיה' יד, ומלווי היד ע"ד העונה אישר"מ בכל כחו כח ב"פ יד גם ע"ד הפריעה ימינך וענני וע"ד מ"ש בדרوش הקב"ה נותן לו מלאו עומסו, שהיד יכולה להגביהו למעלה מראשו לbeh' כת ר ואח"כ להורידו למטה וזהו רצה אני מי שאנכי מני נתן לפניכם כו' ע"י מלאו עומסו, וזהו עניין ה' צלך על יד ימינך כו'.

אווה"ת אמר ע' קפא

קעה

וזהו לעילא מן שימוש, פ"י כי יש ב' בחיה' שם ה' ופסק טעמא בינויו כי שם הוי' ה' נק' שימוש ומגנו כניל', ומזה נ麝ר בחיה' המחדש בטובו לחידש היישנות כו', אך שם הוי' הראשון הוא לעילא מבחיה' שימוש וע"ז נאמר כי ה' צלך כו', הצל גבוח מהשימוש לכון בסוכה צ"ל צלחת מרובה מחמתה כו', כי הוא בחיה' סוכ"ע המكيف כו', ומשם נ麝ר הכה להיות גליי נשמות חדשות ממש, אור חדש ומחודש לגמרי מה שלא ה' עדין מעולם בסדר ההשתלשות (ע' מ"ש על הזוהר פ' אמר דף ק' ע"ב אימתי זיווגא, ועמ"ש בד"ה צאניה וראינה בהעלותך תקס"ז).

אווה"ת דרושים לשבועות (פרק ה) ע' איתקנעא

קען

ואל זה כיוון דוד המעה'ה כמו שאמר ה' צלך על יד ימינך ושמתי בזה שהוא ית' צל לעולם על יד ימינו של אדם כי הצל עושה כל מה שאדם עושה אם הוא פותח ידו נראת בצל כמו יד פתוחה ואם הוא קומץ ידו נראת בצל ג'כ' יד סתומה ולכון הוא ית' הוא צלך על יד ימינך ועושה כל מה שימינך עושה אם אתה פותח יד ימינך לפזר צדקה לעניים אף הוא ית' פותח ידו לתוך לך ואם אתה קופץ ידיך מליתן לעניים גם הוא קופץ ידו ואינו נותן לך עכ'ל, וכמו שהוא לעניין הצדקה כך הוא ג'כ' בפנימיות מדות הנפש כדפי' בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי הרראשון בעניין רוי"ש שע"י רצוא שבבעזות האדם כך הוא למעלה כו' וזהו ה' צילך צל שהוא פונה אחר האדם כו' ולכון ע"י שהאדם מתנהג בחסידות נמשך כמור"כ מלמעלה כו' וע"י השמאל דוחה את היצהיר כמור"כ מטעורר למעלה שמאל דוחה לדוחות המקטרגים כחות הדין הקשה כמ"ש ע"פ ולא אבה ה' אלקיך לשמעו אל בלעם כו'.

אויהית מטוות ע' אישח

קען

ואפ"ל עוד כמו שעనין מגלת אסתר היא סיפור הגם שנמשך גם בבח"י אסתר פני ביום ההוא שאינו נס כי"ס שיויצא חוץ לטבע למגורי, כ"א נמשך ומתלבש בבח"י הטבע ואעפ"כ נראת לכל שהוא למעלה מהטבע כמ"כ הוא עניין המזווה, שהיא בח"י השמירה למלמעלה כmarsoz'ל במנחות פרק הקומץ רבה דלאג ע"ב, מדת הקב"ה אינה כן עבדיו יושבין מבפנים והוא משمرן מבחויז שנאמר ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך, ושמירה זו זה ע"ד הניל, ולכון כתובין שם שדי מבחויז, כי זה עניין שם שדי לשדר המזלות מורה על הנסים שבבחינה זו כמ"ש הרמב"ן והבח"י ר"פ וארא ועמ"ש מזה בתלים סי' מ"מ ע"פ רבות עשית כו'.

אויהית ואתחנן ע' שב

קעה

וזהו וסוכה תה"י לצל יום והיינו שייהי בח"י יום יצוה ה' חסדו ומ"מ להיות קיום הצל זה ע"י ולא נראה בר ערות דבר כו' כי גם בעכ"ם מהמת גודל עונם סר צילם מעלייהם אעפ"י שרוז'ל ע"פ חטא חטא ירושלים וכי שאר אומות איןנו חוטאים אלא אעפ"י שחוטאים אינם כלום ופי' יפ"ע ע"ד רק אתם ידעתם מכל משפחות האדמה ע"כ אפקוד עליהם עוננותיכם בעמוס סימן ג' ב' ור'יל שהפגם שלהם מגיע למעלה כו' ואעפ"כ לגודל חטא העכו"ם סר צילם מעלייהם לנו

כש"כ ישראל שזכה להיות ה' צילך שצורך לשמר או"ע מכל העונות להתקיים בחיה' צילך שע"ז מציל עני מחזק ממנו כו' משכיל אל דל זה יצ"ט מחזק ממנו זהו היצח"ר כו'.

ואה"ת דרישים לסוכות (דברים כרך ז) ע' איתשיא

קעט

ופי' צילך על יד ימינך הוא אהבה הטבעית וימין כלול מג' פרקיון והז' דפנות הסוכה שהן חסדים זו"א, ובחסד ואהבה יש ג' פרקיון חמ"ג, התבוננות המביא לידי אהבה והאהבה עצמה ובחי' נצח כו', הינו כל היום כו', ולכון הדפנות שתים כהלוות ב' פרקיון הסמכים לגוף, ושלישית אף' טפח פרק האצבעות חב"ד שבחסד, עם"ש בענין אדם נתן מלא עומסיו כו' דשם נתח' ג' פרקיון אלו שביד ועניהם למעלה, וכ"ז בחיה' ימינך, אך הצל על יד ימינך הוא בחיה' אהבה עליונה מבחי' תענוג עליון מבחי' קדמוני של עולם שנוטן כה בימינך להיות אתעדלא"ת אתעדלא"ת וזהו פעולות חג הסוכות על כל השנה.

ואה"ת דרישים לשם"ע (דברים כרך ז) ע' איתתכב

קפ

וזהו ה' צילך על יד ימינך ששורש המצאות הם בחיה' צל ישת חסר סתוו כתר עליון כמ"ש יושב בסתר עליון בצל שדי כו' והגילוי הוא על יד ימינך בבחיה' קו הימין גם"ח מצות חסד דרוועא ימינה, ובחי' זו בנפש היא אהבה מסותרת ותעלומת לב הגם שהיא מוסתר, אך שרה נלקחה מבחי' יש"ת חסר סתוו לכון היא עד"מ הצל שהוא מגין להיות מהסה ומסתיר מחום השימוש ומזורם ומטר כך אהבה מסותרת שבנפ"א היא בחיה' צל ושומר ומקייף להציג שלא יפול אחר חי' באהבה רעה או במחדו"מ אשר לא לה' המה.

ואה"ת דברים (כרך ז) ע' בתר

קפא

ויש עוד פי' על ובצל ידי כסיטיך דקאי על אהבה המסותרת שיש בכ"א מישראל שרשיו למעלה מעלה מבחי' תקיף עליון דישת חסר סתוו, ונמשך ובא בכ"א בהעלם ומקיים לכון נק' אהבה מסותרת שעז"ג ה' צילך על יד ימינך (כמ"ש למעלה בענין ימינך תחבקני) לשמר ולהגין מכל המחשבות זרות והרהורים רעים.

ואה"ת נ"ז (כרך ג) ע' איקצא

קפב

זהנה שמירת הברית שלא יומשך ממנו השפע לחיצונים שהו בח' קיום מצות ל"ת שבברית ועי"ז ממשך מבחןה שלמעלה מהמשכה שע"י מ"ע כנודע מעניין בארץ לא זרואה כו' והוא המשכת מקיפי עליונים וכמ"ש במ"א ע"פ את שבתו תשרמו, גם כמ"ש ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד כו' לשמורה זו הוא למעלה מהחסד עצמו, וכמו ה' צלך כו' שהוא מהמקיפים עליונים, ועד"ז נוצר חסד דתרגומו נטר טיבו גבוה מבח' ועשה חסד כו',

ביורוי זהה ר' ח"א ע' כו

קפג

עמ"ש בת"א בד"ה רני ושמחי בפי ה' צלך שהוא כמו הצל שלך שכמו שהאדם מעורר בנפשו כך מתעורר אתעדל"ע למעלה והוא עניין נר הו' נשמת אדם שע"י נשמת אדם בח' רצוא ושוב מתעורר נר וגilio שם הו' וע' בזח"ב תצוה קפ"ד בעניין כمرאה אבן ספיר דמות כסא שג"כ הפוי כנ"ל. ולהעיר מעניין צדיק מושל ביראת אלקים וממ"ש ותגורר אומר ויקם וועוז"ב צ"ד סע"ב כנ"ל. ואפ"ל עוד להיות ידוע עניין אורות ובכליים שהאור מצד עצמו הוא בלי מה בלא מהות וע"י הכלים נעשה תואר ותמונה בהאור ואזוי נק' אור החסד כו'. והנה כלים דאצילות נושים אורות לב"ע. א"כ כמו שאורות דאצילות נק' בלי מה לגבי הכלים עד"ז הכלים דאצילות נק' בלי מה לגבי ב"ע. והנה נש"י הנק' אדם ב"ע ע"כ הם עושים תמונה באור האצילות שבב"ע להיות כפי הכלים שלהם ולכך אם נתעורר בצדיק אהבה שהוא כלים דב"ע נתעורר למעלה כן באצילות שבב"ע.

ואה"ת תħalim (יהל אור) ע' שנט

קפד

ובצל ידי כסיתיך הוא בח' מצות ועי"ז נמשך ה' צלך שע"י המצות ממשיכי מקיפים עליונים וכמ"ש ה' צילך על יד ימיןך על יד ימיןך הוא בח' מצות ועי"ז נמשך ה' צלך בח' מקיפים שהוא בח' צלא דמהימנותא וזהו ע"ל סוכה וכמ"ש וסוכה תה' לצל יומם כו' ועד"ז בשאר כל המצאות כו'.

ד"ה והי הנשאר בציון תרי"ט – בוך 1063 טז, ב. 469 ע' י"ז, ב

קפה

וזהו מ"ש כי ה' מתחלק בקרוב מהניר דהיינו ברמ"ח אברים דלי' להצילך והנה להצילך יש בו ב' פירושים א' לשון הצלחה והב' לשון צל וכמ"ש ה' צילך ואשים דברי בפרק ובצל ידי כסיתיך והיינו שע"י תועם נמשך בח' צל ומקיף על

נפש האדם כי מ"ש בצל ידי כסיטיך זה צל תורה והה' צילך על יד ימינך הוא צל שע"י המצוות כו' והנה פעלות המקיף היינו שהוא שומר וכמ"ש אתה משמרת בקרביו שומר ישראל והיינו שהוא שומר אותו שלא יפול למטה בגשמי'.

ד"ה ויטע אשל – בזק 1063 כת, רע"ב. 397 קכט, ב. 739 לח, א

קפו

וכמ"ש ה צילך ופי' הביעש"ט ז"ל ונמצא פ"י זה במדרש שמואל ג"כ שם הו"י הוא כמו הצל שכמו הצל עושה הכל כי מה שיעשה האדם ככה הוא שם הו"י ג"כ שכאשר האדם מוסר הרצון שלו שהוא בח"י מס"ג בק"ש נעשה למעלה י"ז של שם הו"י כו' כנ"ל וזהו נר הו"י נשמת אדם כו'.

ד"ה רני ושמחי תרטיז – בזק 1029 קנה, רע"ב

כ"ק אדמור' מהר"ש

קפו

ותאמ"ר ציון עזבני ה' ואד' שכחני, והיינו כי ע"י העדר הזכרון נמשך להיות עזבני הו"י וע"י גرم השכחה כנ"ל עי"ז נמשך מלמעלה ג"כ ואד' שכחני, וכמשית לKNOWN א"יה. והגם כי לא שיר לפניו ית' לומר ל' שכחה וככאמ"ר אין שכחה לפנוי כסא כבודך, עכ"ז הנה כתיב ה' צילך שכמו האדם העומד נגד הצל הנה מה שעושה האדם איזה תנועה נעשה בהצל ג"כ תנועה כזו כמו"כ נאמר ה' צילך מה שהאדם עושה למטה גורם עי"ז שיומשך עליו מלמעלה ג"כ, ולכון כשהולך בדרך הטוב והישר גורם שיומשך עליו מלמעלה בח"י המשכת רוחניות הנמשך ע"י המצוות וכמו"כ לעו"ז ע"י החטא והעון והדברים הגורמים לשכווח על עבודה ה' כו', נמשך עליו רוח מסאבא לטמתם לבו ומוחו לבלי יعلا על מוחו התבוננות אלקטו ית' כו' ואם יعلا איזה התבוננות מתטמתם לבו שלא יולד מזה שום אהוי"ר כו', דהן אמרת שיש אהבה מוסתרת בכ"א מישראל אבל צרייך לעורר את אהבה כו', אבל טמطم הלב הוא היפך זה כו' ונמשך ג"כ עי"ז עליו מלמעלה עניין השכחה ג"כ והגם כי אין שכחה לפנוי כסא כבודך זהו שבאמת לפניו לא שיר שכחה, אבל לגבי המקבלים נמשך כמו עניין השכחה כי באמת זהו צמוד לפניו ית' להשפיל א"ע לימשך ע"י אתעדלית של האדם ומקום גודלו כו' כי לפניו כחשיכה כאורה בשני כפי"ז, עי' בלקות ד"ה מצה זו, ובහיות כז' זהו שכחה אדם משכח ח"ז על עבודה ה' נמשך עליו מלמעלה להיות ואד' שכחני כו', וכמ"ש ה' צילך כו', והיינו מאחר שלא נמשך כלל ע"י אתעדלית ואדרבה כו' ממילא לא נמשך כלל וה"ז כמו עניין השכחה כו', ועי' מעניין ה' צילך בד"ה ציון במשפט תפדה שלא נדף ובליך'ת בדרושי שמע"ץ ובד"ה ה' לי בעוזר.

סה"מ תרכז (קה"ת, תשמ"ט) ע' נא. ובשינויים קלים – ע' לא

קפח

וכמ"ש ה' צלך ופי' הביעש"ט זיל (ונמצא פי' זה במדרשו שמואל ג"כ) שם הו"י הוא כמו הצל, שכמו שהצל עושה הכל מה שיעשה האדם ככה הוא שם הו"י ג"כ שכאשר האדם מוסר הרצון שלו שהוא בחיה מס"נ בק"ש נעשה לעלה יוד"ד של שם הו"י כו' כנ"ל, וזהו נר הו"י נשמת אדם כו'.

סה"מ תרכ"ז ע' שב. ד"ה ומעטה כו' כל הנשמה כו' תרמ"א – בזק 2086 קט, א

קפט

והנה שורש כספ וזהב שהם חוו"ג הם בטל"י בתכלית כמ"ש לך ה' הגדולה כו', וגם למטה נוטל מזה וננותן לזה לפי שהכל שלו אשר עי"ז יבוא למסור הרצון לו ית' שלא יהיו לו כ"א רצון פשוט לאלקות כו', ועי"ז מס"נ זה ממשיך לעלה צמצום היוד' להיות ביו"ד נברא העווה"ב, ואיתא בס"י אם רץ לבך שב לב אחד, היינו ודברת במ בד"ת, ועי"ז ממשיך להיות בה"א נברא העווה"ז, כי הה"א הוא ג' קווין ועי"ז תומ"ץ ממשיך הקווין כו', וזהו שע"י הנשמה בחיה הנשימה ברצוי"ש תהלל לי בהלו יה' היינו בחיה היוד' שבו נברא העווה"ב והה"א שבו נברא העווה"ז כו', וזהו ה' צלך שכמו הצל עושה כל מה שהאדם עשה כו', כמו"כ ע"י רצוי"ש [של] האדם נשمر בחיה יוד' ה"א דש' הו"י כו'.

סה"מ תרכ"ז ע' שו'

קצ

וזהו מ"ש כי ה' מתהלך בקרוב מהניך, דהינו ברמ"ח אברים דלי' להצילד. והנה להצילד יש בו ב' פירושים, א' לשון הצלה, והב' לשון צל, וכמ"ש ה' צילד, ואשים דברי בפיק ובצל ידי כסיתיך, והיינו שע"י תור"ם נשمر בחיה צל ומקיים על נפש האדם. והנה פועלות המקיף היינו שהוא שומר, וכמ"ש אתה משמרת בקרבי שומר ישראל, והיינו שהוא שומר אותו שלא יפול למטה בגשמי'.

סה"מ תר"ל ע' יח. ד"ה ויטע אשל תרמ"ב – בזק 2087 טו, ב

קצא

ולבן בעשייתיהם תלויי בבינה כנודע צ"ל פרישות למטה יותר כמ"ש בש"ע או"ח סי' תקפ"א ס"ב לעניין סיוגפים וס"י תר"ג לעניין פרישות. והיינו כי אז אומרים אל מלך יושב על כסא רחמים מתחנגן בחסידות, לכן צ"ל למטה ג"כ פרישות וכמו נדרים שהם בבינה הוא סיג לפרישות שבבחיה זו צריך להיות פרישות בצדี้ שהדבר אשר פורש ממנה לא יעכב ולא ימנע לבחיה מיידי דחסידותא, בחיה חסידה בראשים כו', ועד"ז בעשיית שתלו"י ג"כ בבינה וזהו שמתהנגן בחסידות

צרייך להיות למטה ג"כ פרישות כו', וזהו כמ"ש ה' צלך, שכמו הצל הנה כל מה שהאדם עושה בידו או בשאר אבר כנגדו עושה הצל ג"כ כנגדו, כמו"כ ה' צלך כו'. ולכן בעשיית ציל זהירות ופרישות יותר מפני שמתנהג בחסידות שתלוים בבינה כו' ציל למטה ג"כ בחו"י פרישות.

סה"ם תר"ל ע' ריט. ד"ה וודבר משה אל ראשיו המתוות תרל"ט – בזק 1069 רט, ב

קצב

וע"כ בעשיית צרייך ליזהר יותר לפי שתשובה מגיע בבחוי בינה. וזהו עניין הנדרים, וע"כ אומרם כל נדרי ביווהכ"פ, וע"כ אומרם בעשיית אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בחסידות, וע"כ צרייך להיות ג"כ בבחוי פרישות. דהנה כתיב ה' צילך, דהיינו כמו שהצל מורה כמו שהאדם עושה תנוועה קר מורה הצל, וכך למעלה כמו שהאדם מתנהג למטה קר מתהווה למעלה.

סה"ם תר"ל ע' רכו

קצג

ובצל ידי כסיתיך הוא בחוי מצות ועי"ז נمشך מקיפים עליאונים וכמ"ש ה' צילך על יד ימינך, על יד ימיןך הוא בחוי מצות, ועי"ז נמשך ה' צילך בחוי מקיפים שהוא בחוי צילא דמהימנותא, וזהו"ע צל סוכה וכמ"ש וסוכה תהוי לצל יומם כו', ועד"ז בשאר כל המצות.

ד"ה והי הנשאר בציון תרל"א – בזק 1061 ח, א

קצד

זהו شيء כל אחד ואחד מישראל אומר עמי הדבר מרדבר, פי' שהרגיש בנפשו הארת בחוי שם הווי' בכוחות נפשו בגilioי כו', וכמו"כ גם עכשו ע"י לימוד התורה מתגליה שם הווי' בנפש האדם וכמארז"ל כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו, וכדכתבי ה' צלך, ומאחר שהצל הנעשה הוא בחוי שם הווי' בהכרח שהגורם הצל הוא ג"כ בחוי הווי' והיינו שם הווי' שבנה"א כו'. ושורש המשכה זו שבמ"ת נלקח מבחי' ומדריגה גבוהה מאד נעלמה, כי כדי שיוכל להיות נמשך למטה כ"כ עד שיוכל כאו"א להרגיש בנפשו גילוי שם הווי' ציל ההמשכה מבחי' גבוהה מאד נעלמה, ולכן על כל דבר ודבר פרחה נשמתן כו'.

ד"ה וכל העם תרל"א – בזק 1061 קנט, א

קצח

ובצל ידי כסיתיך זהו מעשה המצות שע"י נ משך מקיפי עליונים, וכמ"ש ה' צלך על יד ימיןך פ"י שהצל והמקיף נ משך על יד ימיןך הוא בחיי המצות.

ד"ה במד"ר ס"פ אחרי תרל"א – בזק 1061 קס, ב

קצוץ

ע"ד שפי' הבуш"ט סוף משנה א' דפ"ב דאבות דעת מה למעלה ממך דעת מה למעלה ממך עצמן והינו כמה שנთעוורת ברחמים כו' נתעורר عليك מdat הרחמים למעלה, וזהו נתן לך רחמים ורחםך והרבך, ואיל אמר מה תופס מקום ח"ז עבדתו לא כן הוא שזהו בתחבולות היצר כי הווי צלך כתיב וכמשל הצל מה שעושים כו' כמ"ש במ"א.

ד"ה שופטים ושוטרים תרל"ג (קה"ת, תשט"ז) ע' 9

קצוץ

וז"ע והוציאתי והצלתי, והוציאתי הוא בחיי ס"מ שהוא להוציא מתחת סבלות מצרים לצאת מהמצרים ובבולים שמסתירים על בחיי גילויALKOT, והצלתי הוא בחיי ועשה טוב, כי בהצלתי יש שני פ"י א' ל' הצלחה והב' ל' צל וכמ"ש במד"ר ע"פ כי ה' אלקיך מתחלק בקרב מחניך להצלך, ופי' לחת צל על רשך, והינו לפि שemuשה המצות נ משך בחיי מקיפים כו' וכמ"ש ה' צלך על יד ימיןך שע"י ימיןך שהוא בחיי מעשה המצות ע"ז נעשה ה' צלך ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך, ואשים דברי בפיך הוא בחיי תורה, ובצל ידי כסיתיך הוא בחיי מעשה המצות. והנה ע"ז שנ משך עליו בחיי מקיף ע"ז נעשה הצלחה ג"כ לשמור מכל רע, כי המקיף מסמא עני החיצונים ומקייף אותו צד בכדי שלא יגיע עליו שום רע כו'.

סה"מ תרל"ד ע' קנו. ד"ה והי אור הלבנה תרמ"א – בזק 1130 כג, א

קצח

וזהו מגיד דבריו ליעקב מה שהוא עושה אומר לישראל לעשות ויש בזה ב' פ"י אדר מה שנוגע לכאנ הוא, מה שהוא עושה פ"י כדי שיהי' הקב"ה מניח תפילין הוא ע"י שאומר לישראל לעשות והם עושים מעורר למעלה שיהי' הקב"ה מניח תפילין וכן שاري המצות, וזהו מ"ש ה' צלך והוא משל כמו הצל כל מה שעושין נעשה שם ג"כ כמו"כ ע"י שעושין מצות למטה נעשה למעלה ג"כ בחיים מוצאות כו'

ד"ה למה קדמה שמע תרמ"א – בזק 2403 כד, ב

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב**קצט**

וזהו עניין והוצאה והצלתי והוצאה והוא בחיי סוף שהוא להוציא מתחת סבלות מצרים לצאת מהמצרים ובבולם שסתייר על בחיי גilioי אלקוי, והצלתי הוא בחיי ועשה טוב, כי בהצלתי יש שני פי' א' להצלחה והב' ל' צל וכמ"ש במד"ר קדושים ע"פ כי ה' אלקיך מטה לך בקרב מהניך להצלך, ופי' להיות צל על ראש, והיינו לפיה שמאעשה המצאות נ麝ר בחיי מקיפי כו', וכמ"ש ה' צלך על יד ימיןך, שע"י ימיןך שהוא בחיי מעשה המצאות ע"ז נעשה ה' צלך ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך, ואשים דברי בפיך הוא בחיי תורה, ובצל ידי כסיתיך הוא בחיי מעשה המצאות.

סה"מ תרנ"ד ע' קכח

ר

ובצל ידי כסיתיך זהו מעשה המצאות שע"י נ麝ר מקיפים עליונים וכמ"ש הו"י צלך על יד ימיןך פי' שהצל והמקיף נ麝ר על יד ימיןך הוא בחיי המצאות.

סה"מ תרנ"ה ע' קא

רא

וזהו קרוב הו"י כו', שיקראווהו למהו"ע א"ס משוערים העצמים הנ"ל, באמת דתורה, והיינו לשמה, לשם התורה, שהוא רק להמשיך גilioי או"ס באותיות דתורה, שהו כל עיקר עניין כוונת מצות ת"ת כו', והוא ע"י קריאה שקורא ושונה בתושב"כ והתושב"פ, כמו שאם' כל הקורא ושונה, בתורה שבכתב ותושב"פ, הקב"ה קורא ושונה בנגדו, וכמ"ש הו"י צלך כו', וכתיב הקול קול יעקב, זה קול דתורה, והיינו לפי שביקול זה דאותיות התורה מעורר למעלה להיות המשכת או"ס בא"ע דתושמ"ע ב בחיי קול הו"י, שהוא קורא ושונה ג"כ אותו המקרה ואותה ההלכה בנגדו, שהו התלבשות או"ס בקול דתורה כמו שהייתה התווה"ק אצלו שעועים כו'.

סה"מ תרנ"ט ע' פא

רב

וזהו שהי' כל אחד ואחד מישראל אומר עמי הדבר מדבר פי' שהרגיש בנפשו הארת בחיי ש' הו"י בכוחות נפשו בגilioי כו', וכמ"כ גם עכשו ע"י לימוד התורה מתגלה ש' הו"י בנפש האדם וכמארז"ל כל הקורא ושונה הקב"ה קורא

ושונה כנגדו וכדכתבי ה' צלך, ומאחר שהצל הנעשה הוא בחיי ש' הווי' בהכרח שהגורם הצל הוא ג"כ בחיי והואנו ש' הווי' שבנה"א כו', ושורש המשכה זו שבמ"ת נלקח מבחי' ומדרגה גבוהה מאד נעלמה, כי כדי שיווכל להיות נושא למטה כ"כ עד שיווכל כאו"א להרגיש בנפשו גילוי ש' הווי' צ"ל המשכה מבחי' גבוהה מאד נעלמה, והיינו מבחי' אני דוקא דכל הגבואה גבוהה ביותר כו'.

סה"מ תרס"ב ע' רעא

רג

אך בכ"ז נאמר שם שמי מתחaab על ידר היינו שכדי להמשיך האהבה הנ"ל צ"ל ע"י האהבה של נשות ישראל, ואהבת ב', פעמים אור שבואהבת לנויל והעיקר הוא ע"י האהבה שבמדרגה הב' בחיי הרצוא שבסוב, כי הנה כתיב ה' צלך היינו כמו הצל הקב"ה מתנהג עם האדם, כמו צל שהוא מראה את תנועת האחד כמו שהוא כמו כן הקב"ה המשכה מלמעלה היא לפि האתעדלית, לכן ע"י האהבה שבמדרגה הא' בחיי הסתלקות לא יכול להיות המשכה למטה, ואפלו אם ימשיך יי' המשכה רק אור שבחי' הסתלקות כמו שהאתעדלית היא האהבה שבסתלקות כדוגמת הכלים דתווחו שהי' בחיי רצואו לכן הי' המשכה אור כזה שהי' בחיי הסתלקות זהה הי' סיבת השבירה, לכן צ"ל האהבה ממדרגה הב' כדי שהי' המשכה למטה להיות נאהב.

סה"מ תרס"ד (קה"ת, תשנ"ד) ע' קטו

רד

דהנה בצל יש ב' פירושים הא' הוא מל' צל, וכן שדרשו ע"פ כי ה' אלקי' מתחלך בקרוב מבחן להצלך, להיות צל על ראש, שהוא בחיי מקיף, והב' הוא עניין ההצלחה במלחמה וכו', אבל לפי האמת הרי הווי' צילך כו'. ויל' שהם ב' בחיי מקיף הא' הוא בחיי מקיף הקרוב, מה שהמקיף מאיר בפנימי, וזהו ע' הווי' צילך ע"י ימיןך, שהם הנשים המלבושים' בדרכי הטבע, שבאמת הם נסימ אלא שהם מלבושים בלבושי ההסתר. והב' הוא בחיי מקיף הרחוק מה שמאיר בבח' מקיף לעולם, והוא ע' להצלך להיות צל על ראש בחו' מקיף הרחוק והם נסימ נගלים שאינם מלבושים בדרכי הטבע, וכן הנס דק"יס וכו'.

סה"מ תרס"ח ע' רעא

רה

וזהו ע' סבלות מצרים, ועוז'א והוציאתי אתכם מתחת סבלות מצרים הוא כנגד سور מרע שהוא הסרת העלומות והסתלים כו', והצלתי אתכם כו' הוא בחיי ועשה טוב כי בהצלתי יש שני פי', א' מל' הצלחה, והב' מל' צל ומקיף ממש

במד"ר ע"פ כי ה' אלקיך מתחלה בקרב מהניך להצליך, פ"י להיות צל על ראשך, והיינו לפ"י שמעשה המצאות נמשך בחיה' המקיים וכמ"ש ה' צלך על יד ימינך שע"י מעשה המצאות ע"ז נמשך ה' צלך ואשים דברי בפין זו תורה, ובצל ידי כסיתיך זו גמלות חסדים, שע"י מעשה המצאות נמשך בחיה' המקיים כו'. והנה ע"ז שנמשך עליו בחיה' מקיף ע"ז נעשה הצלחה כי המקיים מסמא עני היצונים כו'.

סה"מ עת"ר ע' שי'

רו

וזהו דמות הכסא שהוא ית' מכוסה (שהזו בירידת האור בעולם הבריאה כו' כמשנת"ל, כמו"כ הוא בכללות בירידת האור בבחיה' ב"ע הכללים כו', דאו הוא) כמו מראה אדם (שהמשכחת האור הוא ע"י העלתת מ"ז בזיכוך הכללים וכפי אופן הזיכוך כו'), כמו שנתעורר בו כך נתעורר אצלו ית' אם נתעורר בצדיק אהבה נתעורר למעלה אהבה וכן כל המדות (והוא בעניין ה' צלך שהוא כמו הצל שלך שכמו שהאדם מעורר בנפשו כך מתעורר אתעדל"ע למעלה כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה רני ושמחי דרוה"ר, וגם זאת שהכלים עושים תמונה בהאור זה האור הוא בבחיה' בלי מה והתמונה בהאור נעשה ע"י הכללים כו' כמשנת"ל, וכן הוא בכללות האור וכמשנת"ל בעניין כמהם הפנים אל הפנים כו', וכבר נת"ל דבחיה' מראה אדם למעלה הוא מה שישראל עלו במח' כו', וע"כ הם עושים תמונה בהאור כפי אופן הכלים שלהם כו', וזה בהאור השיק' אל הכלים דהמשכחו הוא ע"י הכלים שהכלים מתארים ומגלים את האור ועושין בו תואר ותמונה כו', אבל עצם האור שלמעלה מבחיה' הכלים ובא בדרך מלמעלם"ט אין הכלים עושים בו תמונה כו' ואדרבא כפי אופן האור הוא תמונה הכלוי כו' וכמשמעות בעזה"י בעניין התורה).

ההמשך תער"ב ח"ג ע' אישמה

רץ

וזהו שא' בילקווט שכא"א מישראל הי' אומר עמי הדבר מדבר, היינו שכל או"א הרגיש בנفسו את הש' הו"י שהAIR בנفسו בגiliovi כו'. וכן עכשו ע"י עסק התורה מתגלה הש' הו"י שבנפש, דכל הקורא בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו', וכתי' ה' צלך, ומאחר שהצל הוא ש' הו"י בהכרח שהגורם את הצל הוא מש' הו"י, והיינו הש' הו"י שבנפש שמתגלה ע"י תומ"צ כו'. ורש המשכה היא מבחיה' עצמות א"ס כו', ועל המשכה כזו שייך שיהיו קולות וברקים כו'.

סה"מ תרע"ח ע' קעב

רָחַ

וזהו שאינו דומה מאור פניו של אדם בשבת למאור פניו בחול שניכר בו האור והחיות מפני שהוא רק בבח"י חידוש היישנות כ"א גilioי אוור חדש דלעילא משמשאכו, דבשמשה ה' או' אין כל חדש תחת השמש להיות שהוא בח"י האור שלחוות ולהחיות העולמות ובשרשו הוא ג"כ בח"י אוור השיריך אל העולמותכו, אבל בח"י עצמות אוואס המAIR בשבת הוא ג"כ בח"י אוור חדשכו וקראה הו"י הו"י שיש ב' שמות הו"י ש' הו"י הב' הוא ש' הו"י מסדר השתלי' דהו"י ל' מהוהכו, וש' הו"י הא' הוא שלמעלה מרשש התחחות והוא בח"י אוור חדשכו. זוז'ש ה' צלך שהצל הוא למעלה מהמששכו, ולכנ בסוכה צ"ל צלתה מרובה מחמתהכו.

סה"מ טרע"ח (קה"ת, תשפ"ב) ע' שיח⁴

כ"ק אֲדָמוֹר מִהוּרִיִּ"צְ

רַטְ

והנה ה"א מטהרך בקרב מחניך להצלך דפי' הצלחה וכן פי' צל וכמ"ש ה' צלך וכתי' ואשים דברי בפיק ובצל ידי כסיטיך. והיינו שע"י תומ"ץ נ משך בח"י צל ומكيف על נפש האדם שע"ז הוא ניצל. דפעולה המקיף הוא שהוא שומר וכמ"ש אתה משמרת בקרבי ונקי שומר ישראל, דהשמירה הוא שלא יפול האדם למטה בהענינים הגשמי' והחומר'.

סה"מ טרפ"ז ע' פ'

כ"ק אֲדָמוֹר מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ שְׁלִיטֵ"א

רִיְ

וביאור העניין (שע"י העבודה דאתכפיא, שינוי הרגילות והטבע, נ משך הגילוי דהו"י וגם גילוי דבחינת שלישי המדבר) יש לומר ע"פ מ"ש בתורת הה"מ הנ"ל בפירוש הכתובי (ועל דמות הכסא דמות) כمرאה אדם, שהקב"ה הוא כמו מראה אדם, כמו שנתעורר בו (בהאדם) כו נתעורר אצלו ית' [וכמ"ש² ה' צלך, שה' הוא כמו הצל שלך³. ולכנ, ע"י שהאדם כופה את עצמו לעשות נגד רצונו וטבעו, המשכת הרגילים דלמעלה היא לא כפי הטבע שלהם. גם האור שהגילוי

(1) יחזקאל א, כו.

(2) תהילים קכא, ה.

(3) תז"א מץ לו, ג (הובא באואה"ת לתהילים שם ע' שנט).

שלו מצד "טבעו" הוא לפני הצטום (למעלה מעולמות), מair בעולם, ויתירה מזו, שגם האור שמצד "טבעו" הוא למעלה מגילוי (גם מגילוי לפני הצטום) נמשך בגילוי בעולם.

סה"מ מлокט ח"ה ע' קסא⁴

(4) ד"ה באתי לגני תשלא".

ריא

זהנה בעניין קיום המצוות שלמעלה יש ב' עניינים, עניין א' הוא כמ"ש¹ מגיד דבריו ליעקב ואמרו רז"ל² מה שהוא עושה הוא מצוה לבניו לעשות, והיינו בתחילה הוא קיום המצוות שלמעלה, שהקב"ה מניח תפילין³ ומצלים⁴ ומקר חולמים ומנחם אבלים⁵, ומה שהוא עושה לבניו לעשות, אך עניין הב' הוא שע"י קיום המצוות שלמטה פועלם קיום המצוות למעלה, דזהו מ"ש⁶ ועשיתם אותם, אתם כתיב כאילו עשאוני, זהנה רמ"ח מצוות הם רמ"ח אברים דמלכא⁸, ובמילא הנה עי"ז שפועלים קיום המצוות למעלה הרוי זה כאילו עשאוני, דזהו מה שפירש הבעש"ט⁹ עה"פ¹⁰ הו"י צלך דבמו הצל הוא תלוי בהאדם כמור"כ הו"י הוא צלך, דעתך שועשיתם אותם שהוא קיום המצוות, עי"ז הנה ועשיתם אותם כאילו עשאוני, דבחינה זו בקיום המצוות הוא בחיי אמה העברי, שהוא המשכה חדשה ושינוי המהות.

ד"ה ולאה המשפטים תש"י"ד¹¹

(1) תהילים קמז, יט.

(2) שמואיר פ"ל, ט.

(3) ראה ברכות ז, א.

(4) שם ז, רע"א.

(5) סוטה יד, א.

(6) קדושים כ, ח. בחר כה, יה. ר"פ בחוקתי (כו, ג). ובכ"מ.

(7) ראה זה ג' קיג, סע"א. ויקיר פלי"ה, ז. וראה הגדות הרח"ו לזרר שם. לקו"ת שלח מה, ב. ובכ"מ.

(8) ראה זה ג' קע, ב. תקו"ז תיקון ל (עד, סע"א). תניא רפכ"ג. אגה"ת רפ"א. ועוד.

(9) כשי"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן ס (פה, א). ושם ג'. וראה גם סה"מ דברים ח"ב ע' יז. ושם ג'.

(10) תולדים קכא, ה.

(11) הנחה בלתי מוגה – סה"מ שמות ח"ב ע' קמג.

ריב

וזהו מה שכותב וידבר אלקים את כל הדברים גוי א נכי ה' אלקייך, דברתנו תורה שהי' גילוי העצמות הנה או נחקר בכל אחד מישראל השם הוי' שבנפש, דזהו מה דעתך בילקוט שלך אחד מישראל ה' אומר עמי הדיבור בדבר שנאמר א נכי הוי' אלקייך, דנהנה פירש הבעש"ט עה"פ² הוי' צלך, דכמו שהצל עושה מה שהאדם עושה, כמו'כ הנה הוי' צלך, שהכל תלוי בעבודת האדם, אמנם מזה מובן דכמו שהאדם הוא בדוגמה הצל, כמו'כ הנה בכדי שיהי' הוי' צלך הוא ג"כ ע"י העבודה בבחיה' שם הוי' דוקא, דזהו עניין שם הוי' שבנפש, שע"י העבודה בו"ז שהוא ביטול שלמעלה מטעם ודעת, ה' שהוא השגה, ו'ה שהוא תורה ומצוות, ע"ז הנה הוי' צלך. ולהיות שהגilio לדשם הוי' הוא המשכה שלמעלה מהשתלשות, והמשכה זו הייתה בפנימיות כמ"ש³ פנים בפנים דבר הוי' עמכם, וההמשכה שלמעלה מהשתלשות שתהיה' בפנימיות היא שלא בהדרגה, לזאת הנה מתן תורה ה' בשם אלקים שהוא מלשון כח וגבורה, וכן'ל שהגilio שלא בהדרגה הוא בא בכח וגבורה דוקא. וזהו מ"ש וידבר אלקים גוי א נכי ה' אלקייך, דעת'ך אשר וידבר אלקים, שההמשכה הייתה בכח וגבורה, ע"ז הנה א נכי ה' אלקייך, דהו' ה' הוא כח וחיתוך.⁴

ד"ה וידבר אלקים תש"ד⁵

(1) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספה סימן ס (פה, א). וש"ג. וראה גם סה"מ דברים ח"ב ע' יז. וש"ג.

(2) תהילים קכא, ה.

(3) ואתחנן ה, ד.

(4) ראה לקו"ת שלח מ, ג. בלק עג, רע"ג. ובכ"מ.

(5) הנחה בלתי מוגה – סה"מ שבועות ע' סח.

rieg

איתא בזוהר¹ א"ר יוסי הני ט"ז يوم כו' ת"ח בין לעילא בין למטה כל חד וחד בארכיה' נטלא ובארחיה' יתבא ובארחיה' אתער ועביד מאי דעביד כו', ומובואר בכ"מ² הפירוש בזוהר, שהארחין הם העשר ספירות שלמעלה, שהם מתעוררים ע"י הע"ס התחתונות שבאדם התהוון כי בצלם³ אלקים עשה את האדם (ונק' אדם ע"ש אדמה לעליון⁴) עד אשר בכחו הוא לעורר למעלה כפי אופן

(1) ח"ג קב, ב. נתבאר בסידור (עם דא"ח) שער הסוכות רנה, ג.

(2) סידור שם.

(3) נח ט, ו.

(4) עשרה מאמרות לרמ"ע מפanco מאמר אם כל חי ח"ב סל"ג. של"ה ג, א. ב, שא, ב. ובכ"מ.

התועරותו למטה וזהו בין לעילא בין לתתא כו', שהכל הוא כפי עבודת האדם למטה. ויש关联 זה גם עם פירוש הבעש"ט⁵ על הפסוק ה' צילד, שהקב"ה הוא ביכולתו צל של האדם למטה, דזוהו מה שע"י מעשה האדם למטה ה"ה מעורר את הספירות העליונות. וכן מובן גם מפירוש הרב המגיד⁶ במקרא⁷ ושמרתם את חוקותי ואת משפטיי אשר יעשה אוטם האדם וחיה בהם, שע"י מעשה המצוות שלו האדם מכניס חיות בהמצוות. וכן מובן גם מתורת אדמור"ר הוזקן⁸ ששמע מהרב המגיד⁹ על אמר המשנה¹⁰ דעת מה מעלה מפרק, שכל העניינים שלמעלה הם מפרק, מהאדם למטה.

ד"ה ובחמshaה עשר יום תש"ל¹¹

(5) הובא בקדושת לוי פ' נשא. וראה גם לקו"תblk עד, ג.

(6) תהילים קכא, ה.

(7) לקו"א להה"מ סרכ"ז. אוית להה"מ לח, ג-ד.

(8) אחרי יח, ה.

(9) ספר השיחות תש"ד ע' 23. "היום יומ"ג אייר. ועוד.

(10) ראה לקוטי אמרים להה"מ סקצ"ח. אוית להה"מ קיב, ב.

(11) אבות רפ"ב.

(12) הנחה בלתי מוגה – סה"מ סוכות-שמחת ע' קיה.

ריד

והנה זה מה שմבאר ה"מ¹עה"פ² ה' צילד על יד ימיןך, כי הצל בא ברוב אור השמש, ואם אין השימוש זורחת ליכא צל, וכן מחמת רוב בהירות התענוג בא אור מקיף, ולפי התועරות לתתא כן התועരות לעילא והו כמו הצל כי הצל מתגעגע כמו תנוועות האדם וכל התועരות דלעילא על ידי אהבה לבנים וזהו על יד ימיןך והוא על דרך אברהם אוּהָבִי.³

ד"ה זה היום תשל"א⁴

(1) אוית פ, ב (בහוצאת קה"ת, תש"מ ואילך – סימן רס"ד).

(2) תהילים קכא, ה.

(3) ישע"י מא, ח.

(4) הנחה בלתי מוגה – סה"מ ראש השנה ע' קעא.

רטו

והנה ידוע דברתערותא דלחתא אתערותא דלעילא ובמدة שעadm מודד בה מודדין לוי. ויתירה מזו ידוע פירוש הבעש"ט² עה"פ³ הוי צילך שהקב"ה הוא כביכול כמו צל של האדם. וכפירוש הרב המגיד בזה⁴ דזהו מ"ש הוי צילך על יד ימיןך, דכשם שמרייבו האור נעשה צל כר מריבוי התענווג והאהבה של הקב"ה לישראל (יד' ימיןך (בח"י ימין) והוא על דרך אברהם אורה כיון) נעשה הצל היינו שהקב"ה מנהג כביכול לפי מה שהאדם מנהג. ומכל זה מובן, אכן המשיך המשכה זו למעלה, שהי' ארומםך אודה שםך וגוי, ציל מעין זה בעבודת האדם. והיינו, שאנו מספיק שעבודתו תה' (בח"י) הוי אלקיים אתה שבנשמה, אלא צריך לעבד עבדתו (בח"י) ארומםך.

ד"ה דרשנו הוי במאצאו תשל"א⁵

(1) סוטה ח, ב (במשנה).

(2) כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) הוספות סימן ס (פה, א). וש"ג. וראה גם ל��"תblk עד, ג. ד"ה את הוי אמרת תש"ל (סה"מ דברים ח"ב ע' יז). וש"ג.

(3) תהילים קכא, ה.

(4) אור תורה להה"מ פ, ג (בhz'ת קה"ת, תש"מ ואילך – סימן רסד).

(5) לשון האורית שם.

(6) ישע'י מא, ח.

(7) הנחה בלתי מוגה – סה"מ עשיית-יזה"כ ע' ע.

רטז

והנה כשם שהי' במתן תורה כן יהיו לעתיד לבוא, וכדאיתא בתניא שבמ"ת הי' מעין הגליוי דלעתיד, ועיקר הגליוי יהיו לעתיד, וגם הגליוי דלעתיד תלוי בעבודת האדם, כמבואר בתניא² שכל הגליויים דלעתיד לבוא תלויים במעשהינו ועבדותינו. וכן מובן מתורת הבעש"ט³ על הפסוק⁴ הוי צילך, שהי' רגיל לומר שהקב"ה הוא כמשל הצל שעושה כביכול כל מה שעושה האדם. דומה מובן עוד יותר, שכמו שבצל העיקר הוא האדם והצל רק עושה מה שעושה האדם, כך הוא

(1) פרק לו (מו, א).

(2) רפל"ז.

(3) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן ס (פה, א). וש"ג. וראה גם ל��"תblk עד, ג. סה"מ דברים ח"ב ע' יז. וש"ג.

(4) תהילים קכא, ה.

בנמשל כביכול. וכמ蹭ת⁵ בעניין נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני⁶, שמעשה האדם הוא למעלה מהשכר הבא על ידו, כי מעשה האדם הוא תעוגה הבורא, משא"כ השכר הבא על ידו הוא תעוגה הנברא בלבד, וכל גدول הוא אשר הגורם חזק יותר מן הנגרם (כਮבוואר בהמשך וככה⁷).

ד"ה החודש הזה (ב) תשל"ב⁸

(5) ס"ה בעשור לחודש (ס"מ פסח ח"א ע' ל). ד"ה ביום עשתי עשר יומם (שם ע' סב).

(6) ספרי ופרש"י פינחס כה, ח. וראה גם תוי"כ ופרש"י ויקרא א, ט. פרש"י תוצאה כת, כה.

(7) תרל"ז – פיב. (בהתצת קה"ת, תשע"ג – ע' יב). וראה שם פט"ז (ע' יד). פכ"א (ע' כ').

(8) הנהה בלתי מוגה – סה"מ ראש חודש ע' רלה.

רין

במרז"ל: כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה נגדו, וכתורתibus"ט [שהרלווי"צ זיל מבארדייטשוב הי' חזר אותה]⁹ עה"פ³ הווי צלר דהקב"ה הוא כמו צלו של האדם, דכל מה שהאדם עושה נעשה כן גם בהצל, וכן כמו שהקב"ה יכול להשפיל עצמו גם בהענינים דלמטה מטה ולא רק שאינו נתפס בזה ח"ז אלא אדרבה עי"ז נפעל הבירור שלהם, הנה כה זה דהקב"ה נותן גם להאדם הלומד [מכיוון שהלימוד שלו הוא באופן דברכו בתורה תחליה⁴, שלימוד התורה שלו קשר עם נותן התורה], שע"י הלימוד שלו בענינים אלו יפעול הבירור שלהם, ויקוים הייעוד האפקט אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם הווי ולעבדו שכם אחד⁵, והיתה להוイ המלוכה⁶, וכל זה יהיו בגilioi וכמ"ש⁷ ונגלה כבוד הווי (והגilioi יהיו גם למטה מטה, כהמשך הכתוב) וראו כלبشر יחדיו (שגם הבשר יראה כי פי הווי דיבר, במאירה בימינו ממש).

ד"ה באתי לגני תשמ"ג⁸

(1) תדא"ר רפואי. יל"ש איכה רמז תתרל"ז.

(2) קדושת לוי פ' נשא. כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות ס"ס. ושות'.

(3) תהילים קכא, ה.

(4) נדרים פא, א. ב"מ פה, ריש ע"ב. וראה רבינו יונה הובא בר"ן נדרים שם. ב"ח או"ח סמ"ז. ש"ע

אדה"ז שם רסמ"ז.

(5) צפנוי ג, ט.

(6) עובדי א, כא.

(7) ישע"י מ, ה.

(8) הנהה בלתי מוגה – סה"מ באתי לגני ח"ב ע' רז.

ר'ית

מבואר בד"ה זה דשנת תר"ל¹ (שהמאמר של בעל יום ההולדת דשנת תרמ"ח שננדפס ג"כ בספר הנ"ל² מיסוד עלייו) בביור הר"ת³ אשל אכילה שת"י לוי, דיש בזה ב' סוגים, סוג אחד הוא אכילה ושתי' שהם עניינים פנימיים והסוג השני הוא לוי' שהו עניין מكيف, דגム כשיוצא לחוץ מ"מ הרי הוא מלאה אותו באופן של מكيف, וע"ד מ"ש⁴ הווי צלך גו', שמלאה אותו ושומר עליו. ובעובדת האדם הנה אכילה ושתי' היא עבודה התורה ומצוות, דהיינו עבודה פנימית, ולוי' היא העבודה דמקיפיםכו'. ויש להוסיף עוד בזה, שבזה גופא יש ב' אופנים, דלפי אופן אחד הל' דתיבת אשל הוא ר"ת ליניה⁵, שגם זה שיקף לפונדק ובית שהוא מكيف, אבל מ"מ הרי זה מكيف דבית. משא"כ לפפי האופן דל' הוא ר"ת לוי', הרי זה מكيف דמקיף, בחוי' הווי' צלך, שהו מكيف מיוחד שצרכיכם בשביל העבודה בחוץ. מكيف דמקיף, קכא, ה' ויטע אשל תשמ"ז⁶

(1) ס"מ תר"ל ע' טז ואילך.

(2) ע' קצה.

(3) מדרש תהילים מזמור קי. פרש"י כתובות ח, ב.

(4) תהילים קכא, ה.

(5) ראה לקו"ש חט"ז ס"ע 501. ושם"ג.

(6) הנחה בלתי מוגה – ס"מ בראשית ח"א ע' רמב.

ר'ית

אוון עס איז כמים הפנים לפנים כן לב האדם (העליוון) לאדם, אזווי ווי דער פירוש הבעל שם טוב אויפן פסוק, הווי צלך, איז אזווי ווי א שאטן טוט נאר אלץ וואס דער מענטש טוט, אזווי אויך כביבול איז הווי' צלך, וואס דאס איז דער עניין, במדה שאדם מודד מודדין לו².

אוון דערפֿאַר בשעת דער אדם למטה איז בשמחה, אוון אדם איז דאר מלשון אדמה לעליון, אזווי ווי עס שטייט איז של"ה³, איז דערפֿאַר ווערט א מענטש אָנגערופֿן אדם וויל ער איז אדמה לעליון, ווערט למעלה אויך שמחה⁴. ומלאות דראקייעא בעין מלכותא דארעה, איז אזווי ווי למטה איז שמחה פורץ גדר, אזווי אויך למעלה בעט השמחה גייען ארפאַפּ אלע מדידות והגבילות.

לקוטי שיחות ח"ב ע' 421

(1) משלוי כז, יט.

(2) סוטה יא, א.

(3) ראה לעיל (לקו"ש ח"ב) ע' 272 הערכה 3.

(4) זהר ח"ב קפ"ד, ב.

רכ

און עם זאל זיין ווי מען האט געליענט אין דער פרשה דעת שבת, "וישבתם לבטה בארצכם"¹ – מען זאל זיצן אין א זיכערן אופן אין ארץ ישראל (און יעדער איד בכל מקום שהוא, והוא נאר ער געפינט זיך), אין אונ פון "ושכבותם ואין מחריד", אונ אפילו ווען מען ווועט זיך ליגען שלאָפּן זאל מען ניט דארפּן אַנְקּוּמָעַן צו אַ שומֶר – צו אַ הִיטָּעָר, וואָרוּם מען איז זיכער אַז "אין מחריד", עס איז ניט אַ קִיְנָעָר וואָס זאל קענען דערשראָהן [ניט נאר עפּעס טָאָן, אַפְּילו ניט דערשראָהן], וואָרוּם מען האט "ה' שומְרָך"², אַז דער אַוְיבָּרְשָׁטָעָר הֵיט, אין אַן אַפְּן וואָס "לאַ נְוֹם וְלֹא יִשְׁנֶן שֻׁמֶּר יִשְׂרָאֵל", באָ אַים אַיז ניט שייכות די גאנצע זאָךְ פָּוּן שלאָפּן ואַדְרָבָה, ער זאגט אַן אַידָּן³, "ושכבת וערבה שנתקד", אַיר קענט שלאָפּן רואַיךְ, וואָרוּם אַיךְ שטיַי אַון באַשְׁיזָאַיךְ.

לקוטי שיחות ח"ח ע' 226

(1) בחוקותי כו, ה.

(2) תהילים קכא, ד-ה.

(3) משלי ג, כד.

רכא

תורת הבעש"ט – וואָס ר' לוי יצחק בָּאַרְדִּיטְשָׁעוּרְ שְׁרִיבְט (קדושת לוי פ' נשא), אַז דער בעש"ט האט עס אַפט געזאָגט אַון גע'חוּרֶט אַון גערעדט צום עולם – אויפּן פֿסּוֹק הוּי צָלָךְ, אַז דער אַוְיבָּרְשָׁטָעָר אַיז ווי אַ צָּל (שאָטָן) פָּוּן אַידָּן: פֿוֹנְקָט ווי אַ צָּל מְאַכְּטָדִי זעלבע בָּאוּזָגָנוֹג ווועלכָע עס מְאַכְּטָדִר מְעַנְשָׁש (פָּוּן ווועמען עס וווערט דער צָל), אַזוי אויך דער אַוְיבָּרְשָׁטָעָר אַיז "הָוִי" צָלָךְ, אַז ווי אַ אַיךְ פֿירְטָזיך לְמַתָּה, טוֹט די זעלבע זאָךְ אויך, כְּבִיכּוֹל, דער אַוְיבָּרְשָׁטָעָר.

וואָס דָּאָס אַיז אויך וואָס עס שטיטִיט אַיז זהָר (ח"ב קפּד, ב), אַון דער זהָר זאגט אויף דעת "תא חזי"

[וכמדובר כמה פעמים, אַז דער לשון הרגיל אַין לִימֹודִי בְּנֶגֶלָה דְתּוֹרָה אַיז "תא שמע", ד. ה. אַז מען דארף הערָן אַון דערנָאָר דארף מען זיך מתבונָן זיין וכו'] – די אלע פרטִים וואָס זיינָען דָּא אַין שמיַעה. משאָכְ בְּדַעַר לשון אַין זהָר אַיז תא חזי". ד. ה. אַז דורך פֿנִימִיות התורתה (וואָס בְּדוֹרוֹתֵינוּ אלָה אַיז זי נְתַגֵּלה גַּעֲוָאָרָן אַון מיט אַ פִּירְוּשׁ דורך תורת החסידות, מעינות תורה הבעש"ט, אַון דערנָאָר

(1) משאָכְ כְּשֶׁמֶרְאָה דְבָר וְעַנְיוֹן כּוֹ שְׁנָאָמָר: תא חזי.

ארַפְגָעֶבְרָאַכְט אָוֹן מִיט אַ בֵּיאָוָר בְּתּוֹרָת חֲבָ"ד), אַיְזָ נִיט קָוְקָנְדִיק אַוִיפָ דָעַם עֲנֵיָן פָוָן גָלוֹת וּכְוֹ, קָעוּן מֵעַן צָוקָוְמָעָן אַוִיךְ צָו "חַזִי" – אָן עֲנֵיָן פָוָן רַאי]

אָזֶן כְּגֻונָא וּוֹי אַ אַיְד וּוֹיְזַעַט זַיִן פְּנִים מַלְמָתָה, אַזְוִי וּוֹיְזַעַט מֵעַן אַיְם אַוִיךְ מַלְמָעָלה, אָוֹן בְּשַׁעַת אַ אַיְד בְּאַוְיִזְעַט אַ פְּנִים שֶׁל חֲדוֹה, בְּאַוְיִזְעַט מֵעַן אַיְם חֲדוֹה מַלְמָעָלה. אָוֹן וּוֹיְזַעַט זַהֲר אַיְזָ מַאֲרִיךְ בְּזָהָה בְּפְרָטִיוֹת.

לקוטי שיחות ח"ז ע' 402

רכב

דָעַר פִּירּוֹשׁ פָוָן "צָלוֹ שֶׁל הַמְּקוֹם" אַיְזָ, אָזֶן דִּי פְּעָולֹות הָאָדָם טְעוֹן אַוִיפָ אַ עֲנֵיָן לְמַעַלָה בְּדָוָגָמָת (וּבְצִוּר) הַפְּעָוָלה. וּעֲדַ פִּירּוֹשׁ הַבְּעַשׂ טַי עֲהַפְּיַי ה' צָלָךְ, אָזֶן לוֹיט דִּי עֲנֵינִים וּוֹאָס אַ אַיְד טָוט לְמָתָה, טְעוֹן זִיךְרָא אַוִיפָ דָוָגָמָתָם עֲנֵינִים לְמַעַלָה – כְּמַשְׁלֵץ הָאָדָם, וּוֹאָס לְפִי אַוְפָן הַתְּנוּעוֹת פָוָן דָעַם מַעֲנְטָשָׁן טָוט זִיךְרָא דָוָגָמָתָם מִמְשָׁבָח בְּהַצְלָה. מֵעַן זוֹ אַיְזָ אַוִיךְ "צָלוֹ שֶׁל הַמְּקוֹם" בְּנוֹגָעָ אַוְהָעָע: עַס אַיְזָ דָאָךְ אַיְנוּ מַקְפָּחָה שָׁכָר כָּל בְּרַיְיָ³ אַיְזָ זַיְעַרְעַע פְּעָולֹות טְעוֹן אַוִיפָ כְּבִיכּוֹל אַ המשכָת צָל – אַ עֲנֵיָן מַלְמָעָלה אַיְזָ נַמְשָׁךְ לְמָתָה צָו זַיִי⁴. ד. ה. אָזֶן בְּשַׁעַת זַיִי טְעוֹן אַ פְּעָולָה טָובָה (זַיִי זַיְנְעַן מַקִּים דִי זַיִי מַצּוֹת בְּנֵי וּכְיוֹן בָּ). – גַּיט מֵעַן זַיִי שָׁכָר: אָוֹן וּוֹעַן זַיִי זַיְנְעַן עַוְבָר עַבְרָה – וּוֹעַרְט נַמְשָׁךְ מַלְמָעָלה אַ צָל, אַ עֲנֵיָן דָוָגָמָת פְּעָולָתָם (הַיּוֹק), אָן עַוְנָשׁ.

לקוטי שיחות ח"ח ע' 167

1) קדושת לוי פִי בְּשַׁלֵחַ דָה אוּ יְבָאָר אַוְ יְשִׁיר (מְבָ, סְעַג וְאַילָךְ). דָה וְהַגָּה יְדֹוע (מְגָ, גָ). פִי נְשָׁא (וּשְׁמָ): שְׁהִי מַכְחִית אֶת הָעוֹלָם בְּזָה הַפְּסָוק). קדושה שְׁנִי קְרוּב לְסָופה (ט, סְעַג וְאַילָךְ).

2) תהילים קכא, ה.

3) פְּסָחִים קִיה, א. וּשְׁגָן.

4) משא"כ בְּנֵי שְׁעָבוֹדָתָם הִיא צָורָךְ גְּבוֹהָ וּנְעָשָׂה שׂוֹתָף לְהַקְבִּיה בְּמַעַבְבָר וּכְוֹ). וְאַדְרָבָא: דָעַ מה לְמַעַלָה – מִמְךָ (לקו"א לְהַה"מ סְקַצְ"ח). אָוֹר תּוֹרָה קִיבָר. ב. וּבְכ"מ).

רכג

שְׁבָחָה אַיְזָ דָעַר עֲנֵיָן הַגְּלוֹת, וּוֹי מֵעַן הָאָט גַּעֲרָעֶדֶת אַיְן מָאָמָר (ד"ה אַלְהָ מַסְעִי) וּוֹאָס דָאָס אַיְזָ נַאֲךְ פָוָן רַבִּיְזָ נַעַ"ע, פָוָן דָעַם צַ"צָ, פָוָן דָעַם אַלְטִין רַבִּיְזָ אַיְזָ לְקוּ"ת, אָוֹן פָוָן דָעַם בְּעַשׂ טַ. דִי שְׁבָחָה שְׁלַמְמָעָלה וּוֹאָס דָאָס אַיְזָ דָעַר זָמָן הַגְּלוֹת, קְוּמָט דָאָס בְּסִיבָת דִי שְׁבָחָה שְׁלַמְמָתָה, ד. ה. אָז אַוִיפָ דִי טָעָנָה וּוֹאָס אַיְדָן טָעָנָה'ז זְכוּר הַוִי' מָה הִי' לְנוּ אָוֹן זְכוּר עַדְתָךְ קְנִיתָ קְדָם, אַיְזָ דָעַר עַנְטָפָעָר אַוִיפָ דָעַם דָעַר זְכוּר וּוֹאָס דָעַר אַוְיבָעַרְשָׁטָעָר מְאַגְּנָט בָא אַיְדָן, וּוֹי עַרְזָגָט אַיְן הַפְּטָרָה, אַוִיפָ דִי טָעָנָה וּוֹאָס אַיְדָן טָעָנָה'ז, וְתַאמְרָ צִיּוֹן עַזְבָנִי ה' וְאַדְ' שְׁכָחָנִי, אַיְזָ דָעַר עַנְטָפָעָר הַוִי' צָלָךְ, אַזְוִי וּוֹי אַ שָּׁאָטָן טָוָהָט דָאָס וּוֹאָס דָעַר מַעֲנְטָשָׁן טָוָהָט אַזְוִי אַוִיךְ דָעַר

אויבערשטער, או די שכחה שלמעלה קומט בסיבת די שכחה שלמטה, וואס דאס אלץ איז א סיבה אויף דעם ורמ לביבך. וואס דאס זאגט ער אין פסוק השמר פון תשכח, וואס דורך דעם ווועט זיין ורמ לביבך.

שיחת ש"פ יעקב תש"ג¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

רכד

און דאס איז אויך דער טעם וואס שמחה איז פורץ גדר, ווארומ עס איז כמים הפנים אל הפנים כון לב האדם אל האדם (העליוון), כפירוש הבעש"ט על פסוק הווי צלך, או דער אויבערשטער איז אזי ווי א שאטען, אזי ווי א שאטען טוט נאר אלץ וואס דער מענטש טוט אזי איז אויך דער אויבערשטער טוט נאר כביכול די זעלבע זאך וואס דער מענטש טוט, וואס דאס איז דער פשט במדה שהאדם מודד מזידין לו.

דערפאָר איז בשעת דער אדם למטה איז בשמחה, איז אזי ווי דער אדם איז דאָר אַדְמָה לעליון, ווי עס שטייט איז של"ה דער טעם וואס אַמְעַטְשׁ ווערט אַנְגָּעָרוֹפָן בְּשֵׁם אַדְמָן, ווילע ער איז אַדְמָה לעליון, ווערט למעלָה אויך שמחה, מלכottaָ דֶּרֶקְיָעָן מלכottaָ דֶּרֶעָא, איז אזי ווי למטה איז שמחה פועלט פריצת הגדרים, אזי אויך למעלָה איז בשעת השמחה גייט אַרְאָפָן אלע הגבלוֹת, און דערפאָר איז שמחה פורץ גדר, ווארומ דורך שמחת האדם ווערט אַשְׁמָחָה למעלָה, ומצד דעם איז דאס פורץ גדר, איז עס גייט אַרְאָפָן אלע מדידות והגבלוֹת.

דאָס הייסט איז דער סדר איז דעם עניין השמחה איז: פריעד איז פאראן אַעֲנִין וואס ס'איוּ העכער פון השערת שכל האדם, וואס דער עניין איז אַסְּבָּה אויף די שמחה, און די שמחה ווערט אַסְּבָּה אויף די שמחה שלמעלה, וואס מצד דעם איז פורץ גדר.

שיחת שמחת בית השואבה תשט"ז¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

רפה

עס איז פאראן אַזְוִינָעָן וואט טענהין מי אני ומה אני, און וואס איז נוגע מיין עבדה כו'.

אויף דעם איז דא אַמְאָרָה הבעש"ט הַהֵּמָּן וְאַדְמוֹרָה הַזָּקָן, דע מה למעלָה ממך, או אלץ וואס למעלָה איז ממך. ופירש הבעש"ט ע"פ הווי צלך, או ווי אַ

איך טוט למטה אזי טוט זיר כבי' למעלה, דזהו הווי' צלך כמו צל האדם, שנעשה בהצל כמו בהאדם.

והחילוק בין ב' עניינים אלו, הנה ידווע ששכר מצוה ניט קיין ג"ע ניט קיין עוה"ב, שכט זה הוא רק גילויים ואמיתית השכר הוא עצמות.

וזהו דעת מה למעלה מפרק, שהוא בגילויים, והוא צלך הוא בעצמות.

מצד הגילויים אין נאך ניט מספיק, ואורום באורות אין דא א שינוי מצד המקבלים ויש בהם חילוק בין מעלה ומטה, ולכון קען דער יצהיר טענהין אשר לפיה מעמדו ומעמדו האט ער ניט קיין שייכות צו גילויים, אמן מצד הווי' שם העצם אין דאך אני הווי' לא שניתי, ער אין אומעטום גלייך, אונ ער גיט זיר אוועק צו יעדער אידן, דאך שלית מחשבה תפיסא בי' אין אבער מיט קבלת עול קען מען נעמען אים אלין.

דער כה אויפ קבלת עול קומט פון עצמות אונ מיט קבלת עול נעמט מען עצמות, ולכון ע"י העבודה בקבלת העול אין דעם שופטים ושוטרים כי אין מען זוכה לבחי' והוא ישפט תבל בצדק.

שיחת ש"פ ניצבים זילץ תשע"ז¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

רכז

אט אזי אין "כמראה הפנים לפנים כו' לב האדם – התחתון – אל האדם – העליון", איז דאס אין מערניט ווי א "מראה" אלין – ה' צילך על יד ימיןך²; ווי אזי פועלש מען איז עס זאל זיין דער "ה' צילך", דער אויבערשטער זאל פועלין וואס בא דיר קומט-אויס, "שייעשה רצונו כרצונך" – בשעת ס' אין דא דער עניין פון "בטל רצונך מפני רצונו", איז ער האט ניט לגמרי קיין רצון אונ פירט זין בדרכ' ממילא ווי דער אויבערשטער וויל.

שיחת פורים תשח"י³

(1) הנחה בלתי מוגה.

רכז

דער עניין ווי עס איז אין יינה של תורה, עס איז דא קורצע רשיימה פון צ"צ, וואס איז פארבונדען דערמיט וואס ער זאגט אין דער משנה א מספר כלל פון "י"ד סעודות" ב"סוכה", אעפ' איז ער האט געקענט זאגען "שתי סעודות ביום", וואלט מען פארשטיינען איז דאס איז י"ד סעודות.

אייז דער צ"צ דאס מקשר דערמיט וואס עס שטייט "ה' צלך על יד ימיןך", איז דער עניין פון "צל" אייז פארבונדען מיט "יד", וואס דער עניין הסוכה – צל. און עס דארף זיין "צלתה מרובה מחמתה" וואס דער עניין הצל אייז איז עס אייז סובב את האדם, אבער עס גייט ניט ארײַן איין אַ פְּנִימִיּוֹת, וואס דאס זייןען די צוועי עניינים פון "ימין מקרבת און שמאל דוחה".

דאָס אייז וואס עס שטייט "ה' צלך על יד ימיןך", איז דער אויבערשטער טוט "מדה בנגד מדה", בשעת אַ מענטש אייז מכבד און מגין פועלט דאס אַז באָ דעם אויבערשטען זאל אויך זיין "ה' צלך על יד ימיןך", וואס יד אייז – יו"ד דליית, וכיודע אַז מספַר הפרקִים איין "יד" אייז דאס פערצן.

דערפֿאָר בשעת עס דרייקט זיך אויס אַ חיוב פון אַכְילָה, שטעלט זיך דאס אויס אַיִן פערצָען מאָל, יו"ד סעודות.

שייחת יומם מה"ת תשל"ב¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

רכח

דער פירוש פון "צלו של מקום" אייז – אַז די פועלות האדם טועהן אויף אַ געוויסן עניין למעלה שבדוגמת הפעולה. וע"ד פירוש הבעש"ט Uh"P הו"י "צל", אַז די עניינים וואס דער אַיד טוט, טועהן זיך אויף די זעלבע עניינים למעלה – בדוגמה צל האדם, וואס לפִי אַופֵן התנוועות וכ'ו' שבאדם נעשה דוגמתם ממש בהצל – עד"ז אייז אויך בנוגע צו "צלו של מקום" באָוה"ע, אַז זיירע פועלות טועהן אויף אַ געוויסן עניין למעלה. ד.ה. אַז בשעה זיי טועהן אַ פועלה טוביה (شمקיימים ז' המצוות שליהם) וווערט אַ נח"ר למעלה אַז מצד דערויף גיט מען זיי שכר; אַזן בשעת זיי זייןען עובר אַן עבירה – וווערט למעלה היפֶק עניין הנח"ר, אַזן מצר דערויף גיט מען זיי אַן עונש.

שייחת ש"פ שלח תשל"ה¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

רכט

הנחתת כא"א מישראל היא באופן כזה שגם בהיותו עסוק בענייני העולם, הרי הוא קשור עם הקב"ה בכל פרטיו חיו, וככבותחת הקב"ה "ה' שומרך ה' צלך על יד ימיןך":

הקב"ה שומר על כאר"א מישראל, ויתירה מזו: הוא נמצא עמו בכל מקום וזמן, בדגמת צל האדם ("ה' צלך"), ובאופן כזה שהוא "על יד ימינך", היינו, לא רק בנוגע לענייני הראש, שם מקום השלול וההבנה בו, אלא בעיקר "על יד ימינך" – שם בנוגע לענייני היד, שובה נכללים כל פעולות האדם, מעשיו הטובים, וגם ענייני החול, הנה גם בנוגעallo "ה' צלך".

שייחת י"ג סיכון תשמ"א¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

רל

יש לומר שהענין ד"בזעיריך יצילוך קיבוציך" בצום גDALI (בעשרה ימי תשובה) אינו קשור עם שלילת עניינים בלתי רצויים (שהרי בעשיית אין מקום מלכתהילה לעניינים אלו), אלא הפירוש ד"יצילוך" הוא מושון "צל", ע"ד מ"ש "הו"י צלך", כתורת הבуш"ט² (שנаг הרה"צ לרloit מברדייטשוב לחזור עליי כו"כ פעמים³) "כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה כך הבורא בה כביכול עושה מה שהאדם עושה", היינו, שככל העניינים דלמעלה נפערלים ע"י עובדותם של ישראל, החל מכללות הענין ד"תמליכוני עלייכם"⁴, וכיו"ב בנוגע לשאר העניינים – "צדיק ("ועמד כולם צדיקים") גוזר והקב"ה מקיים"⁵.

וזהו הפירוש ד"בזעיריך יצילוך קיבוציך" – בנוגע לצום גDALI שבעשיות – שכאשר כו"כ מישראל מתאפסים ייחדיו ("קיבוציך"), מתוך אהבת ישראל עד לאחדות ישראל [כלומר, אף שישנם ריבוי ייחדים], אשר, אצל כא"א מהם ישנה בחיה יחידה שבנפש, ובפרט בעשיית – ביחס... אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליה"כ, אף"כ ניתוסף העילי וה"שטרעם" דעתנו הציבור, מציאות חדשה לממרי אפילו לגבי בחיה יחידה שבנפש], אזי נפועל הענין ד"יצילוך", "ה' צלך", ביתר שאת וביתר עוז.

ומובן שכללות הענין ד"ה' צלך" ("יצילוך") נמשך עד למטה מטה, בנוגע לעניינים גשיים, עד לגשמיות שבגשמיות – כמדובר בארכוה בהתוועדות שלפנ"ז⁶ אודות הדגשת עניין הגשמיities בראש השנה (התחלת עשיית), כפי שמכאן אדרמור

(1) תהילים קכא, ה.

(2) כ"ש"ט הוספות סימן ס. ושות'ג.

(3) קדושת לוי פ' בשלח (ד"ה או יבואר או ישיר משה ובניי. וד"ה והנה ידוע). פ' נשא (ד"ה וידבר ה' אל משה).

(4) ר"ה טז, סע"א. לד, ב.

(5) ראה תunnyת כג, א. זה"ב טו, א. לקו"ש חכ"ב ע' 121 ה"ע 55. ושות'ג.

(6) שייחת ש"פ נצבים ס"ד.

הזקן בליך"ת⁷ ש"עיקר הדין שבר"ה הוא על הגוף .. אין אדם נידון בר"ה אלא לענייני עוה"ז כו"⁸, וכמ"ש אמרו⁹ אודות הדגשת עניין הנסיבות ברגע>Lר"ה – ש"הטעם על תקווע בחודש שופר הוא כי חק לישראל הוא, שחק הוא לישנא דמזוני, כדרציל במס' ביצה¹⁰ ("מאי משמע דהאי חק לישנא דמזוני הוא .. הטריפני¹¹ לחם חוקי"). והרי העניין ד"מזוני" כולל את כל צרכי האדם.

שיחת צום גDALI תשמ"ו – התוועדיות ח"א ע' 44¹²

(7) ר"ה נת, ב.

(8) לקוטי לוי"צ אגרות ע' שכא.

(9) תהילים פא, ה.

(10) טז, א.

(11) משליל, ח. וראה ד"ה כי חק תש"י ספ"ז (ע' 15).

(12) הנחה בלתי מוגה.

רלא

וain עניין יוצא מידי פשוטו – מצב של מנוחה מכל העניינים המבלבלים, ולדוגמא: ענייני מיסים כו', או פחד מפני איזה "פרא-אדם" שיכול לעשות דבר בלתי רצוי, ובזה גופא – לא רק גוי שאינו "בעל-בחירה", אלא אפילו יהודי, שהיהותו "בעל בחירה" יכול להעלות על דעתו לעשות דבר בלתי-רצוי – הנה כאשר נמצאים ב"גנען" (כאמור, "עלמרך תראה בחיך"), אין מה לפחד כלל מעניינים בלתי-רצויים, שכן מסביב לגונ-עדן ישנה "להט החרב המתהפקת", כך שלא יכולים לחדר שם עניינים בלתי-רצויים.

אם נשים ישנו ציווי לעשות מה שצורך ע"פ דרך הטבע, כמ"ש² "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה" [וטעם הדבר – מכיוון שצרכיים "דורךברענן" את עניין הгалות, ועוד טעמיים כי"ב], אבל לאחרי היהודי עושה את המוטל עליו – אין מקום לפחד ודאגה כו', שהרי דבר ברור שלא ינומ ולא יישן שומר ישראל³, "ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך"⁴, "ה' ישמיר צאתך ובוואר מעתה ועד עולם"⁵, וככפי שambilן גם פשוט שבפושטים שהקב"ה אינו זוקק לעזר וסיווע או לעצה ... כיצד לשומר על יהודי!

שיחת ש"פ חי שרה תשמ"ו – התוועדיות ח"א ע' 606

(1) בראשית ג כד.

(2) ראה טו, יח.

(3) תהילים קכא, ד.

(4) שם, ה.

(5) שם, ח.

רלב

ולהעיר שזו גם אחד התיקונים שניתו בסוף בעולם דוקא בדורות האחרונים: היהודים שחיו בימי הביניים, אף שכולם היו "במדור" מיוחד – היו צריכים בלילה שמירה מיוחדת. משא"כ בזמן זה, ישנה מנוחה ושלום בעולם, ואחוה ואחדות בעולם, כך שאין צורך בשמירה מיוחדת, אלא משתמשים על "הויב" שマーク הויב צלך על יד ימיןך¹.

ובפרט עי"ז שלכל א' מישראל, אנשים נשים וטף – ישנה שמירת המזוזה שעלה פתח ביתם, ועל פתח חדרם, כולל חדרי הילדים, ועוד לילדים קטנים ביותר, וכמו בדבר כמה פעמים, וכדייתא בזוהר², שהפירוש ד"הויב" שマーク גוי ו"הויב" ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם³ הוא, שהשמירה נעשית ע"י המזוזה, ובאופן ד"מעתה ועד עולם". כלומר: בכל מקום שהוא נמצא – "מעתה ועד עולם", באיזו פינה בעולם שרק יימצא – שמורת עליו המזוזה שבביתו, ובפרט המזוזה שעלה פתח חדרו; בכל מקום שהוא נמצא הולכת המזוזה עמו ("גיט זי מיט עם מיט").

שיחות אדר"ח מרוחשון ה'תשנ"ב³

(1) תהילים קכא, ה.

(2) ח"ג רסג, ב.

(3) הנחה בלתי מוגה – דברי משה ח"א ע' 242.

רלאג

והנה אדם התחто ששהוא בדגמת אדם העליון, ועל בניי – אתם קרויים אדם – (יבמות סא, א) – נאמר ד' צלך שהוא כביכול כצל שהוא פונה אחר האדם (לקו"ת ד"ה מה טובו סס"ד ועוד) לכן גם הם כמשמעותם ע"ד נשואין איש ואשה הנה ראשית דבר הוא . . . זה . . . זו . . . וזה . . . ויד"ל.

าง"ק ח"א ט' רסן

רלד

"צלך" כפשוטו

א. הפירוש בפסוק "הויב" צלך – כמו הצל מגין מחום השימוש, וכן יגן על ימינה, לעשות בה חילוי. הינו, שהכוונה ב"צלך" הוא רק בשם המושאל, כמו הצל ש מגן מפני השימוש, כך הקב"ה מגן عليك, אבל באמת הקב"ה אינו בערך כלל לעניין הצל.

(1) ראה מצו"ד ועוד כאן. וראה תדאי"ר פ"ל. יל"ש בדבר רמז תש. וועוד.

אבל בחסידות מבואר² ש"הוּי צָלֵךְ" הוא פשוטו. הינו, "כצל שהוא פונה אחרי האדם, כך הוא יתברך כביכול צל שלך"³. והסיבה לזה, מבואר בהמשך הפסוק "על יד ימיןך" – שעבודתו של האדם היא באופן של אהבה עד כדי מסירות נפש.

כפי שסבירו הצעה צדק⁴ "שכמו שהאדם מעורר בנפשו, כך מתעורר אתרעותה דלעילא לעלה. וזהו עניין נר הוּי נשמת אדם, שע"י נשמת האדם בבחינת רצוא ושוב, מתעורר נר וגilioי שם הוּי".

ב. והענין זהה, המגיד ממעזריטש⁵ מבאר את הפסוק, "עשה לךשתי חוצרות כסף – שהקב"ה והאדם ("אתם קרוין אדם") הם שני הוצאות. וכשהם מתדברים הם בבחינת "אדם", דאל"ף קאי על אלופו של עולם, וד"מ קאי על האדם⁶. ומبار שם, שכמו שהתחברות הקב"ה עם האדם הוא ע"י שהקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה עולמות, וכך גם נדרש מהאדם, שיתחבר להקב"ה דרך כמה צמצומים, הינו, שיפרוש מכל הגשמיות עד שיעלה דרך כל העולמות ויהי באחדות עם הקב"ה.

ומזה מובן גם בנוגע ל"הוּי צָלֵךְ" שכאשר עובdot האדם היא באופן של אהבה – "יד ימיןך", וככיש צורך במסירות נפש, הוא מוכן לכפות את עצמו לעשות נגד טבעו ורצונו, הנה גם מלמעלה נ麝 לו גilioים שלא כפי טבעם. הינו, גם גilioים שמאז טבעם הם למלחה משיכות לעולמות, ומושללים גם משלילת העולמות, הם נמשכים בעולם. כי הקב"ה נעשה לאדם כ"צל" שהולד אחריו, על מנת להשלים לו את עבדותו בכל מקום⁷.

תהליכי מנוחם עה⁸

(2) ת"א מקץ לו, ג.

(3) וראה שיחת פורים התחשי" שסבירו משל ע"ז מהמביט במראה, שכפי שיתנהג במראה כן תראה תמנתו במראה. ע"ד מ"ש (משל כי, יט. תניא פמ"ז) "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם". עי"ש.

(4) יהל אור (ואה"ת) לתחלים ע' שנות.

(5) או"ת פ' בהעלותך ס"י קלד. ראה יהל אור שם ע' שנו. ובארוכה תער"ב ח"ב פשפ"ד (ע' תשצ) ואילך.

(6) בהעלותך י, ב.

(7) יבמות סא, רע"א.

(8) של"ה כא, א.

(9) מסה"מ מלוקט ה ע' כסא ואילך (ד"ה באתי לגני היתשל"א).

רלה

ישראל פועלים יהודים למעלה

ג. עפ"ז יש לבאר גם מ"ש במ"א בזוהר "תא חז"י (בוא וראה), בין לעילא (בין למעלה בייחודים העליונים), בין למטה (בין למטה בייחודים התחתונים), כל חד וחדר בארכיה נטלא (כל אחד נוטל את השפע המתאים לו), ובארחיה יתבא (ובדרךו יושב ומקבל את השפע), ובארחיה אתער (ובדרךו הרاوي לו מתעורר), ועביד מאין דעביד (ובדרךו עושה את מה שעשו).

אולם כל שפעם וחיותם תלוי בעבודתם של ישראל, שכאשר הם עושים עבודותם כבעלי מטעוררים כל הייחודים בספריות שלמעלה ולמטה. ולכאורה הרי זה דבר פלא, איך יש כה באדם למטה לעורר את אור אין סוף להתלבש בספריות ולהתאחד איתם? ובפרט על פי המבוואר בעין חיים² "שאור אין סוף מאיר בחכמה בקרירוב מקום, ובבינה בריחוק מקום, ובז"א ע"י חלון, ובמלכות ע"י נקב, וממצילותות לב"ע ע"י פרסא"³, כיצד יש בכוחו של האדם להמשיך את אור אין סוף בספריות אלו?

אך עפ"י המבוואר לעיל בפירוש "הוי" צלך, שכח זה אינו מצד סדר השתלשלות, אלא למעלה מסדר השתלשלות. מובן, שבכח הקיום תורה ומצוות, שהם גילוי של חכמתו ורצונו של מעלה מהעולםות, יש יכולת לאדם לפעול שהאור אין סוף ברוך הוא יהיה בקרירוב בכל העשר ספריות.⁴

תהלות מנחםעה⁵

(1) ח"ג קב, ב.

(2) שער דרושי אב"ע פ"א (ופ"ג. ופ"ד). שער סדר אב"ע פ"א (ופ"ב).

(3) נתבאר בהרחבה בסה"מ תרכ"ט ע' שמו ואילך. אויה"ת על מארז"ל וענינים ע' קעט ואילך. שם קפד ואילך.

(4) מד"ה ובחמשה עשר יום היתש"ל.

RELATION

"צלך" מצד עצמותו יתרברך

ד. עפ"ז אפשר גם לבאר עניין נוסף, יש פתגם של המגיד ממזריטשי בפירוש המשנה² "דע מה למעלה ממן" – שכל העניינים של מעלה תלויים בך, ובפשטות הרי זה אותו פתגם של הבעש"ט עה"פ "הרי צלך" הנ"ל.

(1) לקוטי אמרים קצח (ע' ג, ג).

(2) אבות רפ"ב.

אולם באמת ישנו חילוק בין ב' הפתגמים: "דע למעלה ממרק" עוסק בבחינת הגילויים שנמשכים ע"י עבודה האדם, על דרך היזוע בעניין "שכר מצוה מצוה"³. אולם "הוּי צָלֵךְ" הוא בבחינת העצמות, שהרי שם "הוּי" הוא שם העצם⁴, של מעלה מעניין הגילויים.

ומזה יש פועל יוצא בעבודת האדם: כאשר היצר הרע בא וטוען שלפי מעמדו ומעמדו של האדם אין לו שייכות לעניין הגילויים, ובמילא הוא יעשה מה שברצונו כו', הנה עליו לדעת שמצד "הוּי צָלֵךְ", שכן על העצמות, אין נפקא מינני' למה הוא שידר, שכן עצמותו יתברך נמצאת בכל מקום בשווה, והוא מתמסר ("ער גית זיך אוועק") לכל אחד מישראל, ולכן גם עליו להיות בקבלת עול ולהתמסר לעצמותו ית', ועי"ז יזכה לקבל את כל הברכות מעצמותו יתברך⁵.

תהלות מנחםעה⁶

(3) אבות פ"ד מ"ב.

(4) כסף משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז.

(5) משיחת ש"פ נצבים-וילך הintoshט"ז.

רלוֹן

"צָלֵךְ"—עַנִּין עֵיקָרִי בַּעֲבוּדָת ה'

ה. ובאותיות פשוטות מובא עניין זה בספר קדושת לוי ש"כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה, כן .. הקב"ה מתנהג עמו מלמעלה. לכן אם מתנהג במדת רחמים גם מלמעלה מרוחמים עליו כו'. כמו שארוז"ל¹ כל המרחם על הבריות מרוחמים עליו מן השמים. לכך צריך האדם להתנהג במדת רחמים וטובות, ובכל המדות טובות ויהי' שמח בחלקו, ואז גם מלמעלה יגיע לו כך. וכך אם אדם בטוח בה' שהשם יתברך יעשה לו כל צרכיו גם למעלה מלאין לו כל משאלותיו. אבל אם אדם דואג תמיד על פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו אז גם למעלה יחסר פרנסתו. וכך אשרי איש שלא ישכח ושם בטחונו בה', כי אז ה' צָלֵךְ ומכין פרנסתו, כמו שהוא בטוח בה' שהאל עושה כל צרכיו, כן האל נותן לנו כל צרכינו"³.

ו. ויש לומר שמקור הדברים הוא בזוהר⁴ "תא חז" (בואה וראה) עלמא תחתה קיימא לקבלא תדייר (עלום התחתון קיים ומוכן לקבל תמיד) .. וועלמא עלאה

(1) פ' בשלח מב, סע"ג ואילך (ד"ה או יבואר או ישר). מג, ג (ד"ה והנה ידוע). פ' נשא (ושם: שהי' מוכיה תמיד את העולם בזזה הפסוק). קדושה שני' קרוב לסופו (ט, סע"ג ואילך).

(2) שבת קנא, ב.

(3) ראה לקו"ש חי"ח ע' 167.

(4) ח"ב קפד, ב. ובהמשך שם מדובר במעלת תק"ש בר"ה. עי"ש.

לא יהיב לי' אלא כגונא דאייה קיימת (וועלם העליון לא נותן לו, אלא כפי מצב העולם התהтон), אי אייה קיימת בנחירו דאנפין מתחא (אם היא נמצאת בהארת פנים למטה), כדין הכי נהרין לי' מעילא (כך מאירים להם מלמעלה), ואי אייה קיימת בעציבו (אם היא בעצבות), יהבין לי' דינה בקבלי' (נותנים לה נגד זה דיין). כגונא דא (כעינן זה כתוב) עבדו את היי' בשמחה⁵, חודה דבר נש משיך לגבוי' חדוה אחרא עלאה כו' (שמחה האדם מושכת עליו שמה עליונה).

תהלות מנחם עה⁶

5) תהילים ק, ב.

6) מד"ה בלילה ההוא ה antisyc (במאמר הקשור עניין זה לעניין השינה של ישראל בגלותא, שזה גורם למעלה ג"כ שינוי. עי"ש).

קכא, ו – יומם השמש לא יככה וירח בלילה

כ"ק אדמו"ר הוזקן

רלה

ולכך הי' מהראוי שיהי' טוב הרבה יותר לבטווח באדם הזה מלחסוט בהוי' בבחוי' מكيف כנ"ל. שהרי המكيف נקי' בשם צל כמ"ש ה' צלך על יד ימיןך כו', והרי אנו רואים שהצל הוא חשך ולא אור. וכודוגמא זו יובן למעלה בבחוי' צל המكيف לפיק שהוא מופלא מן ההשגה ולא נגלה כלל נקי' בשם חשך כמו הצל הגשמי וכמ"ש ישת חשך סתרו כו', ואינו בבחוי' ההארה כלל. אבל בחוי' או"פ שבאדם נקי' אור ממש וכמ"ש למעלה בפסוק כל האורך כו'. ובאמת ה"ז הוא כל האדם להיות אור האלקטי נקלט בנשמו בבחוי' גילוי אור דוקא, והוא הנקי' קליטה כנ"ל. וזהו הוי' לי דוקא כו', ובلتוי זה לא נקי' בשם אדם כלל, כמ"ש זכר ונקבה בראמ ויקרא את שם אדם. אבל בלתוי היהוד והזוג משפייע במקבל לא נקי' אדם, וכידו"ע בע"ח ווד"ל. ואמנם עכ"ז אמר שטוב יותר לחסוט בה' מבטווח באדם כו' והוא מפני שמדובר למעלה דLAGBI יניתה החיצוניים טוב יותר הארת המكيف מפני שהוא דוחה חיצוניים וכמ"ש ה' צלך כו' אז יומם השמש לא יככה כו', פי' לא יתאחז יניתה של החיצוניים באור השמש שהוא אורות מדות עליונות כדיוע וללא יכחה אורם כלל וכמ"ש פניהם לא ייחפרו כו', לפי' שהמكيف הוא שמירה גדולה שלא יקרבו חיצוניים כנ"ל. אבל מה שמאיר בפנימיות יש יניתה לחיצוניים כנ"ל.